

Årsberetning 2016



Indholdsfortegnelse

Forord	5
Indledning og gennemgang af udvalgte nye sager i 2016	6
Sanktioner i militære straffesager 2016	11
Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov	14
Sanktioner for overtrædelse af straffeloven	25
Sanktioner for overtrædelse af den øvrige strafbelagte særlovgivning	28
Eksempler på sager afsluttet uden dom samt frifindende domme	33
Undersøgelser i arbejdsskadesager	35
Efterforskning af sager i internationale missionsområder mv.	36
Supplerende oplysninger om sager omtalt i tidligere beretninger mv.	40
Den militærjuridiske rådgiverordning i forsvaret og humanitær folkeret	43
Hjemmeværnssager	45
Eksempler på hjemmeværnssager behandlet i 2016	50
Gældende bødetakster	52
Sagsstatistik 2016	55
Oversigt over sanktioner i militære straffesager 2016	56

ISBN 978-87-92431-12-7

Forord

Der har i beretningsåret været en ikke ubetydelig stigning i antallet af sager, der er anmeldt til den militære anklagemyndighed. Samtidig er både antallet af sanktioner og sager, der er indbragt til afgørelse ved domstolene, steget.

Der blev i beretningsåret blandt andet indledt efterforskning i sager om tilskadekomst i tjenesten, hændelser i missionsområder, herunder undersøgelse af historiske begivenheder, samt et bredt udvalg af hændelser i ind- og udland. Blandt de mere omfattende efterforskninger kan der peges på et større sagskompleks vedrørende bestikkelse, der efterforskes af både Auditørkorpsen og Bagmandspolitiet.

De alvorligere sager, der har været på dømt ved domstolene, har drejet sig om udeblivelse i gentagelsestilfælde, berigelseskriminalitet og vold. Domstolene har også behandlet enkelte sager, der har omhandlet spørgsmål om Forsvarets Auditørkorps jurisdiktion.

Det blev i forlængelse af Rigsrevisionens beretning 8/2015 om Forsvarets håndtering af tab og fund af våben og ammunition besluttet, at Auditørkorpsen inddragelse i sager om bortkomst af våben m.v. skal styrkes ved at sikre, at det i sikkerhedsbestemmelser for Forsvaret præciseres, at afrapportering om bortkomst af våben m.v. altid sendes til Forsvarets Auditørkorps til efterretning.

Forsvarets Auditørkorps har på denne baggrund haft et særligt fokus i 2016 på indberetning fra Forsvarets enheder om bortkomne våben m.v. Det øgede fokus på området har bidraget til, at der i beretningsåret er foretaget flere indberetninger om våbensager fra Forsvarets enheder til Forsvarets Auditørkorps end tidligere.

Som omtalt i årsberetningen for 2015, var dette år præget af en omfattende omorganisering af Forsvarets Auditørkorps. Omorganiseringen havde navnlig til formål at øge Auditørkorpsens uafhængighed.

I 2016 har vi færdiggjort opgaver og processer i forbindelse med den egentlige omorganisering. Med afsæt i den nye organisation har vi i 2016 arbejdet intensivt med at optimere, modernisere og professionalisere Auditørkorpsen.

I april 2016 lancerede vi vores nye strategikompleks for 2016-2018, der var udarbejdet af ledelse og medarbejdere i fællesskab. Strategien er tilgængelig på www.fauk.dk. Herudover har vi i 2016 arbejdet med revision og modernisering af samtlige vores cirkulæreskrivelser, vores politikker, håndbøger mv., ligesom nye er kommet til. I 2016 har vi desuden igangsat et LEAN-projekt, der har til formål at procesoptimere vores sagsgange i forbindelse med administrative processer og vores straffesagsbehandling, ligesom vi i 2016 målrettet har arbejdet med vores kompetenceudvikling og kompetenceanvendelse.

Det er min opfattelse, at vi med de initiativer, som er nævnt ovenfor, står langt bedre rustet til at imødekomme de udfordringer, fremtiden bringer, ligesom vi i dag fremstår som en mere effektiv, professionel og moderne virksomhed.

I 2017 vil Forsvarets Auditørkorps fortsat særligt have fokus på sagsbehandlingstiden, de administrative processer i forbindelse med straffesagsbehandlingen samt indberetninger og anmeldelser fra Forsvaret vedrørende tabte og tilvejebragte våben mv.

København, februar 2017

Lars Stevnsborg

Indledning og gennemgang af udvalgte nye sager i 2016

Indledning og grundlæggende straffe-processuelle regler

Som militær anklagemyndighed er det Forsvarets Auditørkorps opgave at efterforske og retsforfølge militære straffesager. I den årlige faglige beretning redegøres der navnlig for de straffesager, der i årets løb er afsluttet med en sanktion. Beretningen indeholder også eksempler på sager, der er afsluttet uden tiltale mv., fordi efterforskningen er indstillet i medfør af retsplejelovens regler.

Beskrivelsen har til formål dels at give et overblik over praksis i militære straffesager, dels at vejlede om de mulige konsekvenser af en tilsidesættelse af gældende militære pligter.

»Efter retsplejelovens § 742 iværksætter Auditørkorpsset efterforskning efter anmeldelse eller af egen drift, når der er rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, er begået«

I praksis foretager Auditørkorpsset i en række tilfælde indledningsvis en nærmere undersøgelse af, hvorvidt der er grundlag for at indlede efterforskning i en sag. Det kan skyldes medieomtale af en hændelse eller indberetning herom fra militære myndigheder på baggrund af særlige hændelser i forsvaret eller henvendelser fra medarbejdere i forsvaret. Sagerne bliver screenet ved modtagelsen, og auditøren vurderer på baggrund af indberetningerne, om der er grundlag for at indlede efterforskning. Kan det umiddelbart fastslås, at der ikke er grundlag for at indlede efterforskning, henlægges sagen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 1.

I andre tilfælde skal der foretages en nærmere undersøgelse, før der kan træffes afgørelse. Indledes der efterforskning i en sag, har denne efter retsple-

jelovens § 743 til formål at klarlægge, om betingelserne for at pålægge strafansvar eller anden strafferetlig retsfølge er til stede og at tilvejebringe oplysninger til brug for sagens afgørelse samt forberede sagens behandling ved retten.

Er der efter afslutningen af efterforskningen ikke grundlag for at rejse tiltale, afsluttes behandlingen af sagen efter retsplejelovens § 749, stk. 2. Hvis der er rejst sigtelse under efterforskningen, afsluttes sagens behandling med påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721. Sagen kan herefter oversendes til disciplinarchefen.

Er der grundlag for at rejse tiltale, foreligger der flere muligheder. Sagen kan afgøres ved et udenretligt bødeforelæg eller i retten. I visse tilfælde kan sagen i stedet afgøres med et tiltalefrafald.

Bødeforelæg anvendes, hvis lovovertrædelsen ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde. Det indebærer, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale den forelagte bøde. Kan den sigtede ikke erkende sig skyldig, sendes sagen til retten med et anklageskrift.

Er der ikke grundlag for at udsende et bødeforelæg, eller skal der nedlægges påstand om frihedsstraf, indbringes sagen for retten med en retsmødebegæring eller et anklageskrift. Se nærmere publikationen Den militære Retsplejeordning på www.fauk.dk.

Forsvarets Auditørkorps jurisdiktion

Forsvarets Auditørkorps jurisdiktion omfatter – foruden sager, hvor tjenstgørende militært personel overtræder militær straffelov – også sager hvor militært personel overtræder straffeloven og den civile straffebelagte særlovgivning, når overtrædelsen er begået i tjenesten, i anledning af tjenesten eller på militært område. Domstolene har i beretningsåret taget stilling til dette spørgsmål i en enkelt sag.

Ikke bindende påtalebegrænsning

Østre Landsrets kendelse af 11. oktober 2016 (1. afd. nr. S-2612-16)

I oktober 2016 afsagde Østre Landsret kendelse om, at Forsvarets Auditørkorps havde kompetence til at behandle en sag vedrørende en sergent, der var sigtet for vold begået på et værtshus mod en officer. Sergenten var forud for kendelsen blevet frifundet af byretten i en af den civile anklagemyndighed anlagt voldssag. Byretten fandt, at sagen skulle have været anlagt af den militære anklagemyndighed, fordi voldsepisoden fandt sted som følge af tjenstligt begrundet uvenskab.

Landsretten udtalte blandt andet:

"Af de af byretten anførte grunde tiltræder landsretten, at dommen af 23. august 2016 ikke angår skyldspørgsmålet i sagen, men alene påtalekompetencen. Rettens frifindelse af T og ikke afvisning af sagen som følge af anklagemyndighedens manglende påtalekompetence er i overensstemmelse med retsplejelovens § 883, stk. 2, jf. UfR 2011.670. Forsvarets Auditørkorps har ikke ved at oversende sagen til anklagemyndigheden foretaget en bindende påtalebegrænsning."

Sergenten blev efterfølgende dømt for vold i en af Auditørkorpset anlagt sag mod ham. Sagen er beskrevet nedenfor.

Sammenlægning af militære og civile straffesager

Efter bestemmelserne i militær retsplejelov § 3 er det i visse tilfælde muligt at sammenlægge civile og militære straffesager. Det kan efter omstændighederne ske i de tilfælde, hvor en person samtidig skal retsforfølges for flere forhold, der påtales af både den militære og den civile anklagemyndighed, eller hvor flere personer samtidig skal retsforfølges for forhold, der ikke for alles vedkommende hører under den militære anklagemyndighed. I begge tilfælde følger det af § 3, at der indgås nærmere aftale mellem den militære og den civile anklagemyndighed om retsforfølgningen.

Eksempel 1 – Den civile anklagemyndighed havde fornøden påtalekompetence

Østre Landsrets dom af 14. november 2016 (17. afd. nr. S-1007-16)

Auditøren indledte i foråret 2014 efterforskning mod en sergent, der under et åbent hus arrangement ved Gardehusarregimentet havde rekvireret en helikopter til at flyve lavt over tilskuerne i forbindelse med en eksercitskonkurrence, og rejste tiltale mod sergenten for ulydighed efter militær straffelov § 11 ved at have undladt at efterkomme en tjenstlig ordre om af sikkerhedsmæssige hensyn at aflyse flyvningen.

Auditøren indgik i februar 2015 aftale med den civile anklagemyndighed om sammenlægning af den militære straffesag med den civile straffesag mod helikopterpiloten i medfør af militær retsplejelovs § 3, stk. 2.

Sergenten blev ved Retten i Næstveds dom af 26. august 2015 idømt en bøde på 2.500 kr. for ulydighed i henhold til den militære straffelov. Sergenten ankede med Procesbevillingsnævnets tilladelse byrettens dom med påstand om frifindelse, subsidiært formildelse. Den civile anklagemyndighed påstod skærpelse af straffen. Den civile helikopterpilot undlod anke.

Østre Landsret stadfæstede dommen og anførte bl.a. som begrundelse følgende:

"Efter sin ordlyd og forarbejderne til militær retsplejelovs § 3, stk. 2, finder landsretten, at formålet med bestemmelsen er at danne grundlag for en smidig og hensigtsmæssig samlet forfølgning af en sag, der såvel er en militær som en almindelig straffesag."

Tiltalen for byretten omhandler i realiteten et samlet begivenhedsforløb, og den militære og almindelige anklagemyndighed er enige om, at sagen i sin helhed kan behandles som en almindelig straffesag."

Herefter, og da en samlet forfølgning forestået af den almindelige anklagemyndighed i sagen i øvrigt ikke giver anledning til retsplejemæssige be-

tæneligheder, finder landsretten, at den almindelige anklagemyndighed har fornøden påtalekompetence i sagen også for så vidt angår tiltalte (sergenten)."

Landsretten fandt ikke – som påstået af tiltalte – grundlag for at afvise anklagemyndighedens påstand om skærpe under henvisning til, at ankesagen alene angik sergenten. Sagen er omtalt i årsberetningerne 2014 og 2015.

Eksempel 2 – Militær bødesag sammenlagt med en alvorligere civil straffesag mod samme person Retten på Frederiksberg, dom af 22. marts 2016

En værnepligtig blev idømt 50 dages betinget fængsel for tyverier fra to varebiler, overtrædelse af våbenlovgivningen samt for to tilfælde af udeblivelse efter militær straffelov § 25.

Bødesagen om ulovlig udeblivelse blev efter aftale med den civile anklagemyndighed behandlet af Københavns Politi sammen med den civile straffesag, jf. militær retsplejelovs § 3, stk. 1.

Eksempler på nye strafferetlige undersøgelser indledt i 2016

I dette afsnit redegøres der kort for nogle af de undersøgelser, Auditørkorpset har iværksat i beretningsåret. Flere af sagerne har været genstand for medieomtale.

Januar

Sag om kønskrænkende adfærd og beruselse i tjenesten

(AU 2016/000168)

Forsvarets Auditørkorps modtog underretning om, at en oberstløjtnant ved Flyvevåbnet en aften i januar 2016 på en kaserne havde krænket tre underordnede kvindelige medarbejdere, som han bl.a. berørte og forsøgte at kysse mv.

Han vedtog i april 2016 en bøde på 8.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov §§ 18 og 20 ved at have krænket to kvindelige underordnede og ved at have indtaget alkohol i et sådant omfang, at han ikke var i stand til på forsvarlig måde at varetage sin tilkaldte vagtfunktion.

Maj

Efterforskning af sag om danske soldaters mulige overgreb mod irakiske statsborgere

(AU 2016/002302)

Dagbladet Politiken bragte den 4. maj 2016 en artikel med oplysninger om, at danske soldater angiveligt skulle have udøvet tortur mod irakiske statsborgere. Overgrebene skulle efter det oplyste have fundet sted i 2004 og 2006, og da artiklen således indeholdt oplysninger om mulige strafbare forhold begået af dansk militært personale, besluttede Forsvarets Auditørkorps at oprette en undersøgelsessag med henblik på at kunne tilvejebringe oplysninger i sagen og herunder for at kunne vurdere behovet for at indlede en egentlig strafferetlig efterforskning.

På baggrund af de indledende undersøgelser blev det efterfølgende besluttet at indlede en egentlig strafferetlig efterforskning. Sagen, der er en udløber

af et civilt søgsmål anlagt af advokat Harlang på vegne af 23 irakere mod Forsvarsministeriet, efterforskes fortsat.

Sag om muligt seksuelt overgreb på kaserne (AU 2016/002856)

Forsvarets Auditørkorps modtog den 27. maj 2016 en anmeldelse om, at en premierløjtnant samme morgen på en kaserne i forlængelse af en afslutningsfest havde tilsneget sig til samleje med en kvindelig værnepligtig.

Efter længerevarende efterforskning, herunder afhøring af en del vidner, besluttede Auditøren den 6. september 2016 at opgive påtale mod den sigtede i sagen. Begrundelsen for afgørelsen var, at det på baggrund af den gennemførte efterforskning blev vurderet, at det ikke ville være muligt ved retten at føre bevis for, at den sigtede havde overtrådt straffelovens § 221.

Efterforskning af delingsførers handling over for konstabel under en øvelse i Spanien (AU 2016/002122)

Forsvarets Auditørkorps blev i maj 2016 orienteret om en hændelse, der havde fundet sted under en øvelse i Spanien i november 2015. En delingsfører havde efter det oplyste til en konstabels ben med snor og strips fastgjort en karabin M/96, som den pågældende skulle gå rundt med. Handlingen var motiveret af et ønske om at opdrage den pågældende, der var mødt til tjeneste i Tactical Operations Center uden det personligt udleverede våben. Det fremgik af sagen, at fastgørelsen af våbnet havde haft en længerevarende karakter.

Det blev i forbindelse med efterforskningen konstateret, at den forurettede og tre vidner til sagen var tjenstgørende i Kosovo, hvorfor afhøringerne af disse blev gennemført i Kosovo. Efterforskningen i sagen blev efterfølgende indstillet, idet forholdet ikke fandtes at have den for en militær straffesag fornødne grovhed. Sagen blev samtidig fremsendt til disciplinarchefen med henblik på vurdering af, om et eventuelt disciplinaransvar kunne gøres gældende.

Juni

Efterforskning i sagskompleks om bestikkelse (AU 2016/002096 m.fl.)

Forsvarets Auditørkorps foretog den 22. juni 2016 anholdelse af en række personer ved nogle af Forsvarets myndigheder og sigtede dem for bestikkelse efter straffelovens § 144 ved som led i deres ansættelse i Forsvaret uberettiget at have modtaget gaver eller med store rabatter at have indkøbt elektronisk udstyr fra it-leverandøren Atea. Sagerne udsprang af en omfattende politimæssig efterforskning, der førte til, at Statsadvokaten for økonomisk og særlig international kriminalitet (SØIK) den 21. juni 2016 sigtede 27 nuværende eller tidligere ansatte i en række offentlige institutioner. SØIK har rejst tiltale mod flere af de involverede personer.

Auditøren sigtede i alt syv personer for bestikkelse. Påtale er siden opgivet mod to personer, mens de øvrige sager fortsat verserer.

Juli

Skudhændelse på Kastellet (AU 2016/002280, m.fl.)

En oversergent fra Den Kgl. Livgarde, der var på civiluddannelse, indfandt sig den 11. juli 2016 på Kastellet i København iført uniform og henvendte sig til vagtpersonellet med besked om, at han skulle kontrollere våben. Da han fik adgang hertil, tog han et gevær og gik udenfor og skød sig selv i maven med meget alvorlige skader til følge.

Sagen blev straks anmeldt til Forsvarets Auditørkorps. Oversergenten blev senere afhørt og sigtet for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27. Han forklarede, at han havde til hensigt at begå selvmord, og sagen blev i oktober 2016 afsluttet med et tiltalefrafald under henvisning til sagens formildende omstændigheder.

Det blev endvidere undersøgt, om vagtpersonellet havde begået strafbare handlinger i forbindelse med episoden. Denne efterforskning blev indstillet i ok-

tober 2016. Oversergenten var iført uniform og fremstod derved som overordnet for de pågældende, ligesom han på grund af sin tidligere tjeneste ved Den Kgl. Livgarde kendte til forholdene ved vagtkompagniet. Sagen mod vagtpersonellet fandtes derfor ikke at have den for en straffesag fornødne grovhed.

September

Mulige tab af civile liv i forbindelse med to danske F-16 flys deltagelse i angreb i Syrien
(AU 2016/002260)

Forsvaret orienterede den 19. september 2016 Forsvarets Auditørkorps om, at to danske F-16 fly nogle dage forinden havde deltaget i et angreb på en formodet ISIL-stilling i området omkring Dayr Az Zawr i Syrien. Efterfølgende blev det via medierne oplyst, at angrebet kunne have medført tab af menneskeliv. Det blev ligeledes oplyst, at forsvaret sammen med koalitionen havde indledt en undersøgelse af angrebet. Forsvarets Auditørkorps besluttede på den baggrund at foretage en indledende vurdering af, om der var grundlag for at starte en efterforskning.

Sagen verserer fortsat.

Efterforskning vedrørende snyd med arbejdstid
(AU sag 2016/002105)

III Opklaringsbataljon på Almegårds Kaserne rettede i begyndelsen af september 2016 henvendelse til Forsvarets Auditørkorps, idet man mistænkte nogle af underafdelingens officerer for at svindle med arbejdstiderne. Auditøren indledte på denne baggrund en efterforskning, og to personer er sigtet for henholdsvis bedrageri og medvirken til bedrageri.

Sagen verserer fortsat.

Oktober

Razzia på Skive Kaserne
(AU 2016/002251 m.fl.)

Den 3. oktober 2016 foretog auditørpersonel og militærpoliti en ransagning på Skive Kaserne, hvor flere konstabelelever blev fundet i besiddelse af bl.a.

kokain, hash, dopingmidler og sprængstoffer. Der er under efterforskningen rejst sigtelse mod fire konstabelelever for overtrædelse af bl.a. militær straffelov §§ 22 og 27 om henholdsvis besiddelse af euforiserende stoffer og pligtforsømmelse.

Sagerne verserer fortsat.

Sprængningsulykke på Bornholm
(AU 2016/002694)

Den 28. oktober 2016 modtog Forsvarets Auditørkorps en anmeldelse om en sprængningsulykke på Raghammer Skydeterræn på Bornholm, hvor en soldat kom alvorligt til skade og mistede flere fingre.

Sagen er fortsat under efterforskning.

December

Undersøgelse vedrørende dansk trænede irakiske soldaters krigsforbrydelser
(AU 2016/002938)

Værnsfælles Forsvarskommando orienterede i december 2016 Forsvarets Auditørkorps om en sag, hvor en dansk officer til et medie havde oplyst, at dansktrænede irakiske soldater havde begået krigsforbrydelser mod soldater fra Islamisk Stat. Den pågældende havde i forbindelse med sin udsendelse i henhold til gældende direktiver indberettet episoderne til forsvaret og havde i den forbindelse fået at vide, at han ikke skulle indrapportere sådanne oplysninger.

Auditøren har på denne baggrund indledt en efterforskning med henblik på at søge afdækket, om der er grundlag for at antage, at der er begået pligtforsømmelse i forbindelse med andre personers håndtering af de indrapporterede oplysninger eller hos personer, der måtte have anmodet officeren om fremadrettet ikke at indrapportere oplysningerne.

Sagen er fortsat under efterforskning.

Sanktioner i militære straffesager 2016

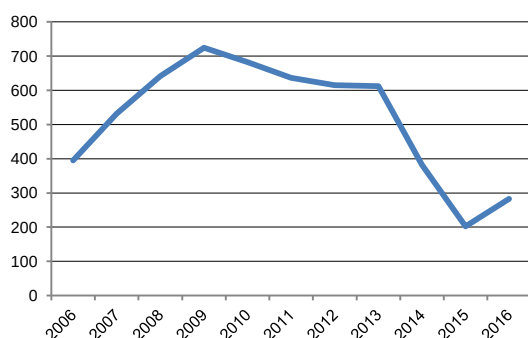


Fig. 1. Sanktioner i militære straffesager 2006-2016.

Årets nøgletal

Der blev i 2016 oprettet 739 straffesager. Antallet af nye strafferetlige undersøgelser er således øget med godt 16 % i forhold til 2015, hvor der blev indledt 635 nye undersøgelser, men det ligger stadig under niveauet i 2014, hvor der blev indledt 908 nye undersøgelser. Der blev i 2016 udmålt en sanktion – der kan omfatte et eller flere forhold – i 281 sager. Dette er en stigning i antallet af sanktioner på ca. 39 % i forhold til 2015, hvor der var 202.

Der blev i beretningsåret afsagt 92 domme, hvilket er en stigning i forhold til 2015, hvor der blev afsagt 84 domme. En tredjedel af samtlige sanktioner i 2016 blev således idømt af domstolene. Der blev foretaget hovedforhandling i 31 sager, mens resten af de pådømte sager er afgjort af retten uden tiltaltes tilstedeværelse. Tre domme blev anket til landsretterne.

Blandt de endelige domme i beretningsåret blev der i 19 tilfælde idømt fængselsstraf, hvilket er et mindre fald i forhold til året før, hvor der blev idømt frihedsstraf i 27 sager. Sagerne i beretningsåret vedrørte blandt andet udeblivelse fra værnepligtstjenesten, vold og berigelseskriminalitet.

Antallet af frifindelser er fortsat marginalt. Der skete i 2016 frifindelse i én sag. Sagen er nærmere beskrevet i afsnittet om frifindende domme.

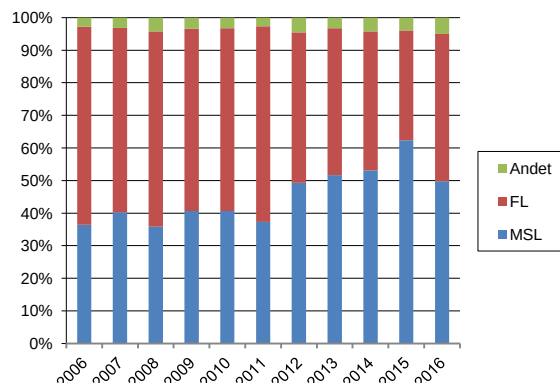


Fig. 2. Procentuel fordeling af sanktioner for overtrædelser af henholdsvis militær straffelov, færdselslov og anden lovgivning 2006-2016.

De øvrige sager blev afgjort udenretligt med bødevedtagelse, mens enkelte sager blev afgjort med tiltalefrafald, advarsel og strafbortfald.

Der har i beretningsåret været en markant stigning i antallet af sanktioner for færdselsforseelser. Der blev således registreret 127 sanktioner i 2016, hvilket er næsten en fordobling i forhold til 2015, hvor der blev registreret 68 sanktioner. Se nærmere herom i afsnittet "Sanktioner for overtrædelse af færdselsloven".

Der er samtidig registreret en stigning i det samlede antal sanktioner for overtrædelse af militær straffelov, idet der i beretningsåret var 140 sanktioner for overtrædelse af militær straffelov, mod 126 sanktioner i 2015.

Andelen af militære straffesager, der vedrører overtrædelse af militær straffelov, udgjorde således halvdelen af årets samlede antal sanktioner.

Særligt om ulovlig udeblivelse efter militær straffelov § 25

Hovedparten af overtrædelserne af militær straffelov drejer sig om ulovlig udeblivelse efter militær straffelov § 25. De fleste af disse sager vedrører værnepligtiges udeblivelse fra første mødedag ved forsvarets basisuddannelser.

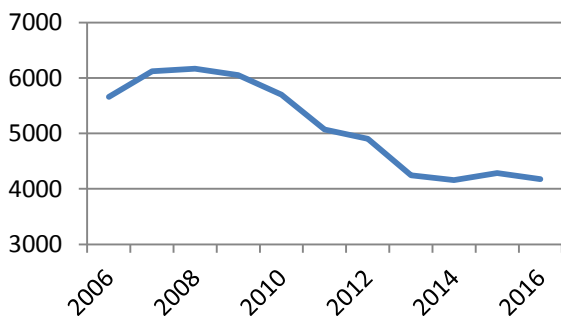


Fig. 3. Det samlede antal værnepligtige i forsvaret 2006-2016. Kilde: Forsvarets Personalestyrelse.

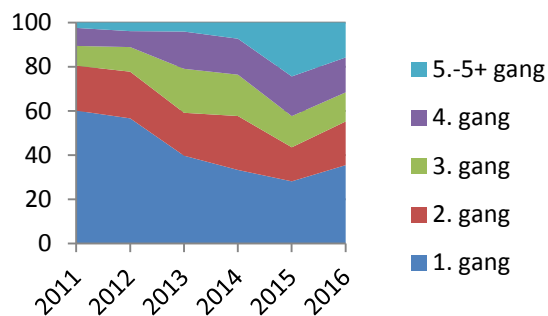


Fig. 5. Den procentvise fordeling af sager om værnepligtiges udeblivelse fra basisuddannelserne 2011-2016.

Det samlede årlige antal værnepligtige i perioden 2006-2016 fremgår af figur 3.

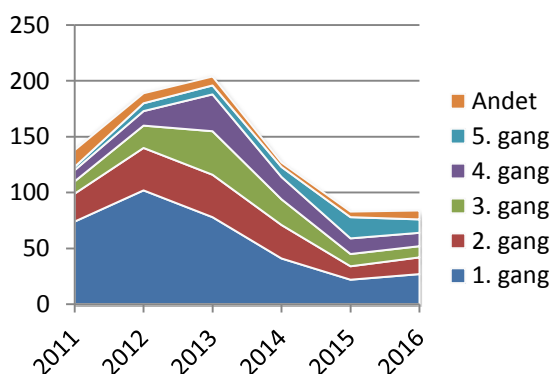


Fig. 4. Det samlede antal sager om værnepligtiges udeblivelse fra basisuddannelserne 2011-2016. Andre former for udeblivelse fremgår af grafens øverste felt.

Det samlede antal sanktioner for værnepligtiges udeblivelse fra tjenesten var i beretningsåret 84 mod 83 i 2015 og 127 i 2014, og det samlede antal sanktioner synes nu at være stagneret, således som det fremgår af figur 4.

Efter nogle år med en markant stigning i antallet af sanktioner for udeblivelse i *gentagelsestilfælde*, synes denne dog nu at være stagneret, således som det fremgår af figur 5.

Sondringen mellem militære straffesager og militære disciplinarsager

Ved lovreformen, der trådte i kraft 1. januar 2006, blev der foretaget en afkriminalisering af mindre grove pligtforsømmelser, der herefter behandles efter militær disciplinarlov.

Mens straffesagerne behandles af Forsvarets Auditørkorps, henhører disciplinarsagerne under den militære chef. Auditøren indleder som udgangspunkt kun en straffesag, når der er tale om et mere alvorligt forhold, og der er handlet forsætligt eller groft uagtsomt. Der må således i hver enkelt sag foretages en konkret vurdering af forholdets grovhed og af graden af gerningsmandens tilregnelser, når det skal afgøres, om sagen skal behandles som disciplinarsag eller militær straffesag. Viser det sig under efterforskningen af en sag, at en pligtstridig adfærd må vurderes at være af mindre grov karakter, eller at handlingen alene skyldes simpel uagtsomhed, oversender Auditøren sagen til disciplinarmyndigheden til eventuel videre foranstaltning. Auditøren oversendte 25 sager til disciplinarmyndigheden i 2016.

Der blev i 2016 truffet i alt 232 disciplinarafgørelser mod 263 året før. 40 % af disciplinarafgørelserne vedrørte ulovligt fravær fra tjenesten, hvilket svarer nogenlunde til niveauet for de foregående år.

Der er i figur 6 foretaget en sammenstilling af udviklingen i antallet af strafferetlige sanktioner og disciplinarmidler. Det ses her, at der de senere år har været et fald i antallet af disciplinarafgørelser.

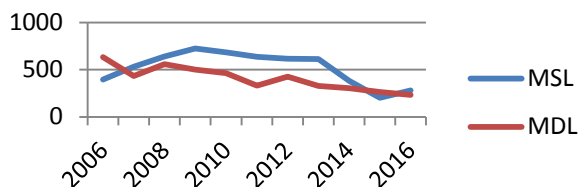


Fig. 6. Komparativ oversigt over udviklingen i sanktioner i militære straffesager (MSL) og militære disciplinarsager (MDL) 2006-2016.

Sagsbehandlingstid fra anmeldelse til dom / vedtaget bødeforelæg

Auditørkorpset tog i 2014 et nyt system i brug til måling af sagsbehandlingstider. Systemet trækker data direkte fra Auditørkorpsets sagsstyringssystem, ScanJour Captia. Kategorierne omfatter både forhold, der er begået i Danmark og internationale sager.

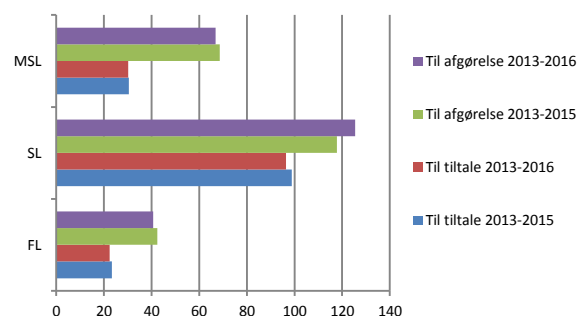
Statistikken omfatter sager, der er anmeldt, og hvor afgørelse af tiltalespørgsmålet er truffet indenfor måleperioden, samt sager, der er anmeldt og har fundet sin endelige afgørelse i måleperioden. Enkelte sager, der krydser to måleperioder, er dermed ikke omfattet af statistikken. En endelig afgørelse kan være dom eller påtaleopgivelse/indstilling af efterforskning.

Sagsbehandlingstiderne er et udtryk for det gennemsnitlige antal dage, der har været anvendt på sager indenfor hvert hovedsagsområde. Den dækker dermed over de ofte ikke uvæsentlige udsving mellem rutinemæssige sager og mere omfattende sagskomplekser, herunder straffesager vedrørende forhold begået i missionsområder.

De rutinemæssige sager omfatter primært ulovlig udeblivelse efter militær straffelovs § 25 og hastighedsovertrædelser efter færdselslovens §§ 4, 42 og

43. F.eks. har den gennemsnitlige sagsbehandlingstid med udgangspunkt i 392 anmeldelser om ulovlig udeblivelse i 2013-2016 været 21,9 dage til tiltale-rejsning. Samtidig har i alt 14 sager om vagtforseelser efter militær straffelovs § 24 i 2013-2016 haft en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på 88,1 dage fra anmeldelse til afgørelse.

Det bemærkes, at kategorien Straffelov i perioden 2013-2016 kun omfatter i alt 72 sager til afgørelse. Det lave antal sager er egnet til at påvirke gennemsnittets validitet over tid. Straffelovskategorien omfatter således kun 33 sager om berigelseskriminalitet (straffelovens kap. 28) i 2013-2015 og yderligere 11 sager i 2016 hvor sagsbehandlingstiden ses øget fra 147,9 dage til 153,2 dage til afgørelse.



Figur 7. Gennemsnitlig sagsbehandlingstid fra anmeldelse i 2013-2015 og 2013-2016 for hovedkategorierne af sanktionssagerne. Tallene for 2016 omfatter kun sager indtil 22. september 2016, hvor Auditørkorpset overgik til et nyt sagsstyringssystem. MSL: militær straffelov, SL: straffeloven, FL: færdselsloven.

I september 2016 afviklede Forsvarets Auditørkorps journalperioden 2007-2016 med henblik på aflevering af elektroniske arkivalier til Rigsarkivet. I forbindelse med indkøringen af Auditørkorpsets nye journalperiode er en ny opgraderet version af ScanJour Captia taget i brug. Ved redaktionens afslutning arbejder Koncern IT fortsat med konsekvensopdatering af det system, Auditørkorpset anvender til måling af sagsbehandlingstider. Tallene for 2016 omfatter derfor kun sager indtil 22. september 2016, der var skæringsdagen for overgang til den opgraderede version af ScanJour Captia.

Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov

Indledning

I dette afsnit gennemgås bestemmelserne i militær straffelov og eksempler på sanktioner for overtrædelse af de enkelte bestemmelser i beretningsåret. Gennemgangen følger systematikken i militær straffelovs specielle del.

De hyppigste overtrædelser af militær straffelov er fortsat sager om grov udeblivelse fra tjenesten efter § 25, grov pligtforsømmelse efter § 27 og misbrug af rusmidler efter §§ 20-22. Fordelingen af sanktionerne fremgår af tabel 4 i bilagsdelen.

Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov er udmålt efter Generalauditørens bødekatalog: Generalauditør Meddelelse (GM) nr. 2/2013 om strafpåstande i sager om overtrædelse af militær straffelov mv., hvori der er fastsat vejledende takster for bøder for overtrædelser af militær straffelov. Meddelelsen blev revideret 1. april 2015.

Meddelelsen er tilgængelig på www.fauk.dk og i www.retsinformation.dk. Bødetaksterne er optrykt som bilag til beretningen. Strafpåstande i sager, hvor der skal nedlægges påstand om frihedsstraf, fremgår af Meddelelsen.

Der var i 2016 i alt 140 sanktionssager efter den militære straffelov. Antallet ligger på niveau med 2006 og svarer til halvdelen af samtlige sanktioner.

Ved rubriceringen af sagerne bemærkes, at de enkelte sager ofte rummer flere elementer. Et hovedforhold kan således være rubriceret under militær straffelov § 11, men samme sag kan f.eks. tillige rumme forhold om respektstridighed efter militær straffelov § 13 eller grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27.

Sager, der indeholder flere forhold, er rubriceret under hovedforholdet.

Pligter som underordnet (§§ 11-13)

§ 11. Den, der undlader at efterkomme en tjenstlig ordre fra en overordnet eller vagt, eller som efterkommer ordren på klart utilfredsstillende måde, straffes i grove tilfælde for ulydighed med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 2. Straffen kan ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 3 år, når ulydigheden er af særlig grov karakter, navnlig når den har medført betydelig skade eller fare eller har været egnet til at svække lydigheden hos andre tilstedeværende. Er ulydigheden forbundet med vold mod overordnet eller vagt, kan straffen stige til fængsel i 6 år.

Stk. 3. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 10 år.

§ 12. Udviser flere i forening forsætligt ulydighed, eller bruger de magt, vold eller trussel om vold mod overordnet eller vagt, straffes de for mytteri med fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Under væbnet konflikt kan straffen stige til fængsel på livstid.

§ 13. Den, der forsætligt ved handling eller i ord groft krænker en foranstående eller vagt, straffes for respektstridig opførsel med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Militær straffelov §§ 11-13 regulerer strafansvaret for tilsidesættelse af underordnet personels særlige pligter til at adlyde en lovlig given ordre og respekten for foranstående. Mytteribestemmelsen i militær straffelov § 12 har endnu ikke været anvendt.

Ulydighed (§ 11)

Den vejledende bødetakst for ulydighed efter GM 2/2013 er 2.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder. Der har ikke foreligget sanktioner i 2016.

Respektstridig opførsel (§ 13)

Den vejledende bødetakst for respektstridig opførsel efter GM 2/2013 er 1.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder. Der har ikke foreligget sanktioner i 2016.

Pligter som overordnet og sideordnet m.v. (§§ 15-19)

§ 15. Den overordnede, som forsætligt ved forskelsbehandling, chikane eller på tilsvarende måde forfølger en eller flere underordnede, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 16. Den foranstående, der fra efterstående uberettiget modtager gave, pengelån eller anden fordel, straffes for misbrug af stilling med bøde eller fængsel indtil 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

§ 17. Den overordnede, der forsætligt undlader at gribe ind over for en underordnets krænkende behandling af dennes underordnede eller sideordnede, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 18. Den overordnede, der forsætligt ved handling eller i ord groft krænker en underordnet, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 19. Den, der udsætter en sideordnet for særlig krænkende behandling, herunder for nedværdigende ritualer, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Militær straffelov §§ 15-19 regulerer strafansvaret for tilsidesættelse af de særlige pligter for overordnet og sideordnet personel. Der er primært tale om

pligten til at behandle underordnet personel ordentligt, stillingsmisbrug, krænkelse af underordnet og pligten til at gribe ind ved overgreb begået af overordnet personel eller mod sideordnede (ritualer og lignende).

Den vejledende bødetakst efter GM 2/2013 er 2.000 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder. Der er i beretningsåret afgjort én sag om krænkelse af underordnede efter § 18. Derudover blev en oversergent i juni 2016 i Retten i Svendborg dømt for pligtforsømmelse i forbindelse med kønskrænkende adfærd over for en kvindelig kollega. Sagen er nærmere beskrevet nedenfor i afsnittet om militær straffelov § 27.

Der er ikke i beretningsåret truffet afgørelse om sanktioner for overtrædelse af bestemmelserne i militær straffelov §§ 15-17 og 19.

Krænkende adfærd over for to kvindelige underordnede samt beruselse i tjenesten
(AU sag 2016/000168)

En oberstløjtnant vedtog i april 2016 en bøde på 8.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 18 ved på en kaserne at have krænket tre underordnede kvindelige medarbejdere, som han bl.a. berørte og forsøgte at kysse mv.

Bøden omfattede endvidere straf for overtrædelse af militær straffelov § 20 ved i samme tidsrum at have indtaget alkohol i et sådant omfang, at han ikke var i stand til at varetage tilkaldevagtfunktion på fuldt forsvarlig måde. Det blev ved bødens udmåling anset som en skærpende omstændighed, at beruselsen var sket i forbindelse med en vagt.

Rusmidler mv. (§§ 20-23)

Militær straffelov §§ 20-23 regulerer strafansvaret for misbrug af rusmidler, beruselse og omgang med

euforiserende stoffer mv. Sager af denne karakter er særligt kvalificerede og kan *ikke* behandles som disciplinarsager.

Beruselse m.v. i forbindelse med tjenesten (§ 20)

§ 20. Den, der ved indtagelse af alkohol, euforiserende stoffer, opstemmende eller bedøvende midler eller på lignende måde har bragt sig i en tilstand, hvor vedkommende ikke er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Efter GM 2/2013 er den vejledende bødetakst 2.500 kr. Er forseelsen begået under vagttjeneste og lignende, udmåles en bøde på 3.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder.

Gerningsindholdet i bestemmelsen er opfyldt, når gerningsmanden ikke er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde, f.eks. fordi vedkommende er så beruset, at han ikke kan vågne, går vaklende, taler snøvlede og usammenhængende og lignende. Der tages kun sjældent blodprøve i denne type sager, da størrelsen af en eventuel promille – i modsætning til sager efter militær straffelov § 21 – ikke i sig selv er afgørende for vurderingen af, om pågældende er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde.

Der har i 2016 været 20 tilfælde af denne karakter. Alle sager vedrørte alkoholindtagelse, undtagen én sag, der vedrørte indtagelse af amfetamin. Se endvidere sagen oven for og udlandssagerne.

Auditøren rettede i februar 2017 henvendelse til Marinstaben med anmodning om, at det overvejes, om der er behov for at iværksætte tiltag i Søværnet for at sikre et bedre kendskab til Forsvarets alkoholpolitik ombord på Søværnets skibe. Auditørens henvendelse udspringer af en konkret straffesag, hvor ansatte i Søværnet i retten afgav forskellige vidne-

forklaringer om alkoholpolitikken på et af Søværnets skibe. Der er, som anført i beretningen for 2014, tidligere rettet henvendelse til Søværnet herom.

Eksempel 1 - Mødt påvirket til tjeneste ved Gardehusarregimentet

(AU sag 2015/000964)

En værnepligtig vedtog i februar 2016 en bøde på 2.500 kr. for at være mødt til tjeneste ved Gardehusarregimentet i Slagelse efter at have indtaget alkohol i et sådant omfang, at han ikke var i stand til at varetage tjenesten på fuldt forsvarlig måde.

Eksempel 2 - Indtagelse af amfetamin mv.

(AU sag 2016/000031)

En marinekonstabel vedtog i juni 2016 en bøde på 3.500 kr. ved den 9. januar 2016 at have indtaget amfetamin og metamfetamin, hvorved han ikke var i stand til på fuldt forsvarlig måde at varetage sin tjeneste på inspektionsskibet Triton, der lå i havn på Færøerne. Pågældende blev endvidere pålagt at betale sagens omkostninger til retskemisk analyse på 3.877 kr.

Overtrædelse af promillebekendtgørelsen (§ 21)

§ 21. Forsvarsministeren kan fastsætte bestemmelser om promillegrænser på særlige områder for tjeneste i forsvaret, navnlig når sikkerhedsmæssige forhold kan begrunde det. Forsvarsministeren kan herunder bemyndige militære myndigheder til at fastsætte promillegrænser i særlige situationer. Overtrædelse af sådanne promillegrænser straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Forsvarsministeren har ved bekendtgørelse nr. 220 af 20. marts 2009 fastsat promillegrænser på særlige områder for tjeneste i forsvaret. Den vejledende bødetakst efter GM 2/2013 er 2.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder, eksempelvis hvis overtrædelsen sker i forbindelse med vagttjeneste.

Der har ikke foreligget sanktioner i 2016.

Besiddelse eller indtagelse af euforiserende stoffer i tjenesten eller på militært område (§ 22)

§ 22. Den, der i tjenesten eller på militært område er i besiddelse af euforiserende stoffer, jf. lov om euforiserende stoffer, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning. Det samme gælder den, der indtager sådanne stoffer i tjenesten eller på militært område.

Bødetaksten følger taksten i Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om "Sanktionspåstande m.v. i narkotikasager" med et tillæg på 50 % efter GM 2/2013.

Det vil i udgangspunktet sige, at bødeniveauet for besiddelse af hash og lignende stoffer til eget forbrug er på mindst 2.000 kr., og at bøder for besiddelse af særligt farlige eller skadelige stoffer – f.eks. heroin, kokain, amfetamin og ecstasy – til eget forbrug er på mindst 3.000 kr. Bøderne forhøjes med 50 % i andengangstilfælde og 100 % ved senere gentagelsestilfælde.

Der var i beretningsåret fem sager vedrørende narkotikabesiddelse m.v. efter § 22. Det er én sag mere end i 2015.

Eksempel 1 – Besiddelse af amfetamin mv. (AU sag 2016/000032)

En marineoverkonstabel vedtog en bøde på 12.000 kr. ved den 9. januar 2016 på inspektionsskibet Triton, der lå i havn på Færøerne, at have været i besiddelse af 3,4 gram amfetamin til eget brug. Bøden omfattede endvidere straf for overtrædelse af militær straffelov § 20, idet pågældende i tilknytning til ovennævnte episode havde indtaget amfetamin og metamfetamin, hvorved han ikke var i stand til at varetage sin tjeneste på inspektionsskibet, hvilket

medførte, at han blev udtaget af tjenesten og hjemsendt.

Eksempel 2 – Besiddelse af hash på kaserne Retten i Esbjerg, dom af 10. maj 2016 (AU sag 2016/000368)

En værnepligtig blev idømt en bøde på 2.000 kr. ved på Varde Kaserne at have været i besiddelse af 1 gram hash til eget brug. Det blev ved straffens udmåling anset som en formildende omstændighed, at den værnepligtige i forbindelse med den forudgående ransagning på kasernen stod frem og erkendte besiddelsen af hash.

Ordensforstyrrelser (§ 23)

§ 23. Den, der forstyrrer den offentlige orden, eller som viser sig synligt påvirket af de i § 20 nævnte årsager, og som gennem sin påklædning el. lign. klart viser at høre til forsvaret, straffes med bøde.
Stk. 2. Den, der i forbindelse med tjeneste i udlandet forstyrrer den offentlige orden, eller som viser sig synligt påvirket af de i stk. 1 nævnte årsager, straffes med bøde. Under særlig skærpende omstændigheder kan straffen stige til fængsel i 1 år.

Den vejledende bødetakst er efter GM 2/2013 1.000 kr. for offentlig uorden og synlig beruselse i Danmark og 2.000 kr. for offentlig uorden og beruselse i udlandet. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder. Der var to sager i 2016.

Sag 1 – Optrådt synligt påvirket i uniform i Aalborg Retten i Aalborg, dom af 22. august 2016 (AU sag 2016/000617)

En værnepligtig blev idømt en bøde på 2.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov §§ 23 og 27 ved en morgen i april 2016 i Jomfru Ane Gade i Aalborg at have vist sig synligt påvirket af alkohol iført uniform, idet han i strid med gældende befaling om ikke at bære uniform uden for Livgardens Kasernes område, iførte sig sin uniform i forbindelse med en

bytur, ligesom han ved snøvlede tale og sin fremtoning i øvrigt fremstod beruset.

Sag 2 – Oprådt synligt beruset i uniform ved overdragelsesmøde i Kosovo mv.

(AU sag 2015/001325)

En premierløjtnant, der var beruset ved et møde med udenlandske samarbejdspartnere, vedtog en bøde for ordensforstyrrelse efter militær straffelovs § 23, stk. 2, og grov pligtforsømmelse efter militær straffelovs § 27 mv.

Sagen er nærmere omtalt nedenfor i afsnittet om sager ved de udsendte styrker.

Andre pligtforsømmelser (§§ 24-27 a)

Militær straffelov §§ 24-27a omfatter strafansvaret for tilsidesættelse af andre pligtforsømmelser end de ovenfor beskrevne i form af vagtforseelse (§ 24), ulovlig udeblivelse (§ 25), militært hærværk (§ 26), øvrig grov pligtforsømmelse (§ 27) samt strafskærpelse for tortur (§ 27 a).

Der har inden for denne gruppe været 112 sager i beretningsåret, hvilket ligger nogenlunde på niveau med 2015, hvor der var 111 sager. 60 % af sagerne i denne gruppe er sager vedrørende ulovlig udeblivelse, jf. nærmere herom nedenfor.

Vagtforseelse (§ 24)

§ 24. Den, der groft tilsidesætter sine pligter som vagt, straffes for vagtforseelse med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 3 år, når forholdet er af særlig grov karakter, navnlig når det har medført betydelig skade eller fare eller har givet anledning til, at der er begået en forbrydelse.

Stk. 3. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 10 år.

Der kan straffes for en vagtforseelse, når vagten er tiltrådt. Den vejledende bødetakst er efter GM 2/2013 2.500 kr. Bøden forhøjes, når der foreligger skærpende omstændigheder, f.eks. når vagtforseelsen er begået under en skydeøvelse eller i et missi-onsområde, der jævnligt er under beskydning.

Sag. Vagtforseelse i forbindelse med øvelsesaktivitet (AU sag 2016/000711)

En værnepligtig, der i maj 2016 faldt i søvn under vagttjeneste i forbindelse med øvelsesaktivitet i Rold Skov, vedtog en bøde på 2.500 kr.

Grov udeblivelse (§ 25)

§ 25. Den, der uberettiget fjerner sig fra tjenestestedet eller udebliver fra tjenesten, straffes i grove tilfælde for udeblivelse med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der forsætligt unddrager sig tjeneste ved at påføre sig sygdom eller legemsskade, foregive sygdom eller benytte andre midler, der er beregnet på at vildlede myndighederne.

Stk. 3. Ved forsætlig udeblivelse kan straffen stige til fængsel i 3 år, når udeblivelsen er af særlig grov karakter, navnlig når gerningsmanden må antages at have til hensigt at udeblive permanent, eller når udeblivelsen har medført betydelig skade eller fare.

Stk. 4. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse af stk. 1 og 2 stige til fængsel i 10 år.

Grov udeblivelse efter militær straffelov § 25 var med 84 sanktioner i 2016 den hyppigst forekommende overtrædelse af den militære straffelov. I 2014 og 2015 var der henholdsvis 127 og 83 sager om overtrædelse af denne bestemmelse.

De fleste sager afgøres med bødestraf. I alt blev 14 sager afgjort ved udenretlig bødevedtagelse, og 61

sager afgjort ved dom, heraf to sager med betinget fængselsstraf og ni sager med ubetinget fængselsstraf. Der blev endvidere givet tiltalefrafald i ni sager, hovedsageligt fordi den værnepligtige efter en fornyet session var erklæret for varigt uegnet til militærtjeneste.

Der sondres mellem sager om værnepligtiges udeblivelse fra *første mødedag* ved forsvarrets basisuddannelser og andre sager om udeblivelse fra tjenesten. Langt størstedelen af sagerne drejer sig om værnepligtiges udeblivelse fra første mødedag.

Værnepligtiges udeblivelse fra første mødedag

Sagerne vedrørende udeblivelse fra første mødedag anmeldes til Auditøren af Værnepligtselementet ved Forsvarets Rekruttering (under Forsvarsministeriets Personalestyrelse), der modtager besked fra de militære enheder om udeblivelse fra værnepligtstjenesten.

Sanktionen er bøde, der stiger ved gentagelse. Bøderne følger niveauet for civile værnepligtige, der er fastlagt i Rigsadvokatmeddelelsen i afsnittet om "Overtrædelse af værnepligtsloven mv.", pkt. 5 om straf og andre retsfølger. Ved gentagelser ud over fire gange idømmes frihedsstraf. Der vejledes herom i forbindelse med udsendelse af bødeforlæg i fjerdegangstilfælde.

Sanktionsskalaen for ulovligt fravær ved første mødedag er efter praksis således:

1. gang 1.500 kr.
2. gang 2.000 kr.
3. gang 2.500 kr.
4. gang 3.000 kr.
5. gang fængsel i 14 dage.
6. gang fængsel i 20 dage.
7. gang fængsel i 30 dage.
8. gang fængsel i 40 dage.

Er der *flere* forhold til samtidig pådømmelse i forbindelse med en påstand om bødestraf, anvendes

der efter praksis absolut kumulation, således at bøderne lægges sammen. Er der tale om *flere* forhold til samtidig pådømmelse i forbindelse med en påstand om fængselsstraf, anvendes der efter retspraksis modereret kumulation. F.eks. udmåles typisk 20 dages fængsel for to femtegangssag udeblivelser til samtidig pådømmelse.

Eksempel 1 – Absolut kumulation i fjerdegangssag Retten i Hillerød, dom af 14. december 2016 (AU sag 2016/002222)

En på gerningstidspunktet 24-årig mand blev idømt en bøde på 3.000 kr. for den 1. februar 2016 at være udeblevet fra værnepligtstjeneste for fjerde gang. Bøden blev udmålt som en tillægsstraf til en tidligere afsagt dom af 11. marts 2016, hvor pågældende blev idømt en bøde på 6.000 kr. for to tidligere tilfælde af fjerdegangssag udeblivelser, der fandt sted i henholdsvis august og december 2015.

Eksempel 2 - Femtegangssag Retten i Aalborg, dom af 7. september 2016 (AU sag 2016/000565)

En på gerningstidspunktet 27-årig værnepligtig blev idømt 14 dages fængsel for et femtegangstilfælde af ulovlig udeblivelse fra værnepligtstjeneste. På grund af pågældendes personlige forhold valgte retten at gøre straffen betinget.

Eksempel 3 – Sjettegangssag Retten i Odense, dom af 31. maj 2016 (AU sag 2016/000513)

En på gerningstidspunktet 31-årig værnepligtig blev idømt 20 dages ubetinget fængsel for et sjettegangstilfælde af ulovlig udeblivelse

Eksempel 4 – Tillægsstraf for sjettegangstilfælde af udeblivelse

Retten i Glostrup, dom af 16. marts 2016 (AU sag 2015/001388)

En på gerningstidspunktet 29-årig værnepligtig var senest ved dom af 6. november 2015 straffet for seks gange at være udeblevet fra værnepligtstjeneste. Han blev i medfør af straffelovens § 89 idømt en tillægsstraf på 10 dages fængsel for endnu et

sjettegangstilfælde af udeblivelse, idet han var udeblevet fra værnepligtstjeneste i august 2015. Retten anvendte ved strafudmålingen modereret kumulation under henvisning til, at forholdet begået i august 2015 skulle bedømmes som et sjettegangstilfælde til samtidig pådømmelse med dommen af 6. november 2015.

Eksempel 5 – Syvendegangssag vedr. udeblivelse fra første mødedag

Retten i Sønderborg, dom af 29. februar 2016

(AU sag 2015/001397)

En på gerningstidspunktet 27-årig værnepligtig blev straffet med 30 dages ubetinget fængsel for et syvendegangstilfælde af ulovlig udeblivelse fra værnepligtstjeneste.

Eksempel 6 – Tiltalefrafald for ulovlig udeblivelse (AU sag 2016/000786)

En 29-årig mand var i februar 2016 udeblevet fra værnepligtstjeneste på Varde Kaserne. Den pågældende blev i juli 2016 af Forsvarets Rekruttering erklæret uegnet til værnepligtstjeneste. Sagen blev herefter afgjort med et tiltalefrafald i medfør af retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 7.

Andre former for udeblivelse

Enkelte sager drejer sig om andre former for grov udeblivelse *under* militærtjenesten.

Grov udeblivelse efter militær straffelov § 25 omfatter endvidere en række andre former for udeblivelse under tjenesten, herunder f.eks. bortfjernelse eller udeblivelse fra tjenestested uden tilladelse i øvrigt, hvor dette sker som følge af et forsætligt eller groft uagtsomt forhold. Forholdet skal vurderes at være groft pga. længden af fraværet (mere end 10 tjenestedage for værnepligtige) eller pga. omstændighederne i øvrigt, henset til karakteren af tjenesten. Det sidste vil navnlig være relevant for fast personels ulovlige fravær.

Andre tilfælde er gentagelsestilfælde, dvs. hvor der tidligere er tildelt disciplinarmiddel og/eller straf for

udeblivelse, selv om forholdet isoleret set ville blive bedømt som en *simpel udeblivelse*, der sanktioneres efter militær disciplinarlov. Sager om fravær af kortere varighed afgøres som udgangspunkt med disciplinarmiddel.

Værnepligtiges udeblivelse i mere end 10 dage

Mere end 10 tjenestedages fravær anses som groft fravær og dermed en straffesag. Sanktionen er i disse sager bøde. Er der tale om en værnepligtig, bliver den pågældende som hovedregel hjemsendt med henblik på genindkaldelse til afvikling af ny militærtjeneste.

Minimumsbøden for værnepligtiges ulovlige fravær efter 1. mødedag i mere end 10 tjenestedage er efter GM 2/2013 2.500 kr.

Eksempel – Udeblivelse i mere end 10 dage (AU sag 2016/000085)

En værnepligtig vedtog en bøde på 2.500 kr. ved i to perioder i 2015 og 2016 at være udeblevet fra tjenesten ved Den Kongelige Livgarde i mere end 10 tjenestedage med hjemsendelse til følge.

Anden grov udeblivelse

Der er ikke fastsat en standardtakst for andre former for ulovligt fravær fra tjenesten. Sanktionspåstanden beror derfor på en konkret vurdering af sagens karakter og grovhed.

Militært hærværk (§ 26)

§ 26. Den, der bevirker, at ting, der tilhører det militære forsvar, bortkommer, ødelægges eller beskadiges, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. Ved forsætlig overtrædelse af stk. 1 kan straffen under særlig skærpende omstændigheder stige til fængsel i 6 år.

Sanktionspåstanden følger Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om "Strafpåstande i sager om overtrædelse af straffeloven". Udgangspunktet er her, at hærværk efter straffelovens § 291, stk. 1, straffes med bøde, hvis skaden ikke overstiger en værdi på 15.000 kr. Derefter er udgangspunktet en påstand om frihedsstraf.

Sager om militært hærværk efter militær straffelov § 26 forekommer relativt sjældent. Der har ikke foreligget sanktioner i 2016.

Andre pligtforsømmelser (§ 27)

§ 27. Den, der i øvrigt groft tilsidesætter sine pligter i tjenesten, straffes for pligtforsømmelse med bøde eller fængsel indtil 3 måneder.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 1 år, når pligtforsømmelsen er af særlig grov karakter, eller når den har medført betydelig skade eller fare.

Stk. 3. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 3 år.

Militær straffelov § 27 omfatter strafansvaret for pligtforsømmelser, der ikke kan henføres under andre bestemmelser i militær straffelov om tilsidesættelse af militære pligter. Bestemmelsen anvendes endvidere ved grov overtrædelse af tjenestebestemmelser i forsvaret. Sagerne er af meget forskelligartet karakter.

Bestemmelsen i § 27 kan endvidere anvendes i sammenstød med anden lovgivning, når pligtforsømmelsen kan *"tillægges selvstændig betydning"*, jf. Østre Landsrets dom af 9. marts 2007 (8. afd. nr. S-3321-06).

Efter GM 2/2013 er den vejledende bødetakst 1.500 kr. for groft uagtsomt forhold og 2.500 kr. for for-

sætligt forhold. Bøden hæves under skærpende omstændigheder.

Er der tale om pligtforsømmelse af særlig grov karakter efter § 27, stk. 2, nedlægges på baggrund af en vurdering af sagens karakter og grovhed påstand om en skærpet bøde eller fængsel. Ved forsætlig grov pligtforsømmelse under væbnet konflikt efter § 27, stk. 3, nedlægges påstand om fængsel. Eventuelle grænsetilfælde imellem bødeområdet og området for frihedsstraf prøves ved domstolene.

Generalauditørens vejledning af juni 2007 om afgrænsningen mellem militær straffelov og militær disciplinarlov indeholder en liste over eksempler på pligtforsømmelser, der behandles efter militær straffelov § 27.

I beretningsåret har der i alt været 27 sager, heraf 10 sager i de udsendte styrker, hvilket svarer til niveauet for 2015. Alle sagerne er afgjort med bødestraf. Se endvidere afsnittet om sager fra de internationale missionsområder.

Pligtforsømmelse efter § 27, stk. 1

Kategorierne i denne beretning omfatter:

- Utilsigtet skudafgivelse
- Soldaters omgang med skydevåben, ammunition og blankvåben
- Misbrug af forsvarets køretøjer
- Øvrige sager om grov pligtforsømmelse (indland)

1. Utilsigtet skudafgivelse

Eksempel 1 – Utilsigtet skudafgivelse i forbindelse med vagtoverlevering

(AU sag 2016/000614)

En seniorsergent ved Søværnet havde ved en vagtoverlevering den 1. maj 2016 på Marinestation Kongsøre undladt at foretage korrekt opladning og eftersyn af en pistol M/49 ved afladestationen i forbindelse med vagtoverlevering, hvorved der afgik et

utilsigtet skud ud af lokalet til fare for øvrigt personel.

Han vedtog en bøde på 3.000 kr.

Eksempel 2 – Utilsigtet skud på Flyvestation Skrydstrup

(AU sag 2016/000942)

En marineoverkonstabel vedtog en bøde på 3.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 1, ved den 19. juni 2016 i forbindelse med endt opgaveløsning ved Danish Airshow 2016 på Flyvestation Skrydstrup ikke at have foretaget korrekt eftersyn og afladning af sin tjenestepistol, hvorved et utilsigtet skud blev afgivet til fare for øvrigt personel.

Eksempel 3 – Utilsigtet skudafgivelse i Grønland

(AU sag 2016/001050)

En sergent fra Søværnet vedtog en bøde på 3.000 kr. for overtrædelse af § 15 i den militære straffelov af 26. april 1973, ved i juli 2016 på Station Daneborg i Grønland at have tilsidesat sine militære pligter, idet han undlod at foretage korrekt afladning og eftersyn af sin personligt udleverede pistol i forbindelse med vedligeholdelse, hvilket bevirkede en utilsigtet skudafgang til fare for øvrigt personel.

Den militære straffelov og den militære retsplejelov er ikke sat i kraft for Færøerne og Grønland. Dette betyder, at det for disse landsdele fortsat er militær straffelov og militær retsplejelov af 1973, som er gældende.

2. Soldaters omgang med våben mv.

Eksempel 1 – Efterladt store mængder ammunition i uaf låst militært køretøj

(AU sag 2016/000648)

En overkonstabel efterlod sin militære lastbil uaf låst og uden opsyn i skydeterræn Raghhammer, Aakirkeby, selvom der i bilen befandt sig en ammunitionscontainer indeholdende bl.a. 154 kasser 7,62 mm

ammunition, 24 kasser 7,62x51 mm ammunition, 12 kasser røghåndbomber m.v.

Overkonstabeln vedtog en bøde på 3.000 kr. Der blev ved bødens udmåling i formildende retning lagt vægt på pågældendes forklaring om, at den manglende aflåsning og etablering af opsyn skyldtes en forglemmelse. Der blev i skærpende retning lagt vægt på mængden og karakteren af ammunitionen

Eksempel 2 – Røghåndbombe utilsigtet udløst i øvelsesterræn

(AU sag 2016/001165)

En sergent vedtog en bøde på 2.500 kr. ved i august 2016 i et øvelsesterræn forsætligt "for sjovt" at have opsat en røghåndbombe ved et latrin, der var anlagt ved et beredskabsområde for værnepligtige, hvilket medførte, at røghåndbomben udløstes med kraftig røgudvikling til følge ved en værnepligtigs anvendelse af latrinet.

Eksempel 3 – Efterladt våben i militært køretøj

(AU sag 2016/002018)

En sergent efterlod i august 2016 tre stk. M/95 gevær samt én M/96 karabin i et delvis aflåst militært køretøj foran en bagerbutik i Rønne, hvor våbnene tydeligt kunne ses udefra og uden effektivt opsyn. Han vedtog en bøde på 2.000 kr. for overtrædelse af militær straffelovs § 27, stk. 1.

Eksempel 4 – Opbevaring af patroner i strid med forsvarrets bestemmelser

(AU sag 2016/002723)

En oversergent vedtog en bøde på 1.500 kr. ved at have opbevaret i alt 138 patroner, heraf 77 skarpe patroner, i en aflåst skrivebordsskuffe på sit kontor på Aalborg Kaserne.

3. Misbrug af forsvarrets køretøjer

Forsvarskommandoen har ved skrivelse af 3. oktober 2013 fremhævet reglerne for anvendelse af forsvarrets køretøjer, hvoraf blandt andet fremgår, at tjenestekøretøjer alene må anvendes til tjenestere-

laterede formål godkendt af nærmeste chef. Det er chefens ansvar at anvendelse sker i overensstemmelse med gældende regler.

Mindre alvorlige tilfælde af misbrug af forsvarets køretøjer sanktioneres som udgangspunkt med en bødestraf efter militær straffelov § 27.

Mere alvorlige tilfælde af misbrug af forsvarets køretøjer straffes som udgangspunkt med ubetinget fængselsstraf i 14 dage efter straffelovens § 293 a om brugstyveri.

Spørgsmålet om subsummering beror på en konkret vurdering af sagens karakter og grovhed, herunder om der er tale om misbrug af et tjenestekøretøj, der er udleveret til tjenstlig kørsel, eller om den pågældende på eget initiativ har sat sig i besiddelse af tjenestekøretøjet.

Der har i beretningsåret været én sag vedrørende misbrug af forsvarets køretøjer, der har ført til sanktion efter militær straffelov § 27.

Sag - Anvendt et udleveret tjenestekøretøj til kørsel fra kaserne til Odense

(AU sag 2016/000627)

En kaptajn vedtog en bøde på 3.000 kr. ved at have anvendt et udleveret tjenestekøretøj til ikke-tjenstlig kørsel fra Svanemøllen Kaserne til Odense og retur.

Det blev ved straffens udmåling lagt til grund, at tjenestekøretøjet var lovligt udlånt til kursusaktivitet, hvorfor der ikke fandtes grundlag for at straffe for brugstyveri efter straffelovens § 293a. Det blev anset som en skærpende omstændighed i forbindelse med bødestørrelsens udmåling, at pågældende ved den uautoriserede kørsel havde anvendt Forsvarets Brobizz til betaling af broafgiften.

4. Øvrige sager om grov pligtforsømmelse

Eksempel 1 – Bøde for kønskrænkende adfærd Retten i Svendborg, dom af 24. juni 2016

(AU sag 2015/001007)

En oversergent var tiltalt for overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 1, ved i perioden fra den 1. oktober 2014 til den 30. juli 2015 at have udvist grov pligtforsømmelse i form af kønskrænkende adfærd overfor en civil ansat kvindelig kollega. Ifølge tiltalen havde den krænkende adfærd blandt andet omfattet berøringer og verbale udtalelser.

Pågældende blev af Retten i Svendborg idømt en bøde på 2.500 kr. Retten fandt det bevist, at tiltalte havde fremsat udtalelser, der havde karakter af at være seksuelt krænkende. Retten lagde ved straffastsættelsen vægt på, at tiltalte burde være bekendt med forsvarets regler vedrørende krænkende adfærd, samt at forholdene var begået over en længere periode.

Procesbevillingsnævnet meddelte afslag på en ansøgning om tilladelse til at anke dommen til landsretten.

Eksempel 2 – Godkendelse af indkøb af T-shirts i strid med Forsvarets bestemmelsesgrundlag

(AU sag 2016/000132)

En oberstløjtnant godkendte i strid med gældende regnskabsbestemmelser indkøb af T-shirts til en samlet værdi af ca. 137.000 kr., selvom regimentets økonomiansvarlige forud for indkøbet mundtligt havde afvist, at driftsmidler kunne anvendes til indkøb af T-shirts som gave til underlagt personel. Oberstløjtnanten vedtog en bøde på 5.000 kr. for overtrædelse af straffelovens § 27, stk. 1. Det blev ved bødens udmåling anset som en skærpende omstændighed, at pågældende ikke oplyste om omfanget af købet og beløbets størrelse, da regimentschefen forud for købet rettede henvendelse til ham herom, ligesom der blev lagt vægt på, at oberstløjtnanten efter at være blevet gjort opmærksom på problemstillingen ikke forsøgte at annullere købet.

Eksempel 3 – Bøde for forsøg på salg af stjålne emballager til håndgranater via Facebook

(AU sag 2016/002128)

En konstabel vedtog i december 2016 en bøde på 1.500 kr. ved via Facebook at have forsøgt at sælge

fire stykker emballage til skarpe håndgranater, der hidrørte fra Dragonkasernen i Holstebro.

Eksempel 4 – Kørsel med røghåndbomber og tændsnor, der ikke var tilstrækkeligt fastsurret (AU sag 2016/002497)

En overkonstabel vedtog en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 1, jfr. Forsvarets bestemmelsesgrundlag og ADR-konventionen ved i marts 2016 som fører af en militær lastbil at have medbragt bl.a. tre røghåndbomber og tre ruller tændsnor, der ikke var tilstrækkeligt fastsurret. I forbindelse med den pågældende kørsel blev der samtidig fundet fejl ved transportdokumenter og ADR-bevis, afmærkning og emballering m.v., men da pågældendes chef havde tilkendegivet, at kørslen kunne gennemføres som såkaldt "taktisk kørsel", fandtes pågældende ikke at have handlet med den fornødne grove uagtsomhed i relation til disse forhold.

Pligtforsømmelse af særlig grov karakter efter § 27, stk. 2

Der har i beretningsåret været én sag om pligtforsømmelse af *særlig* grov karakter efter § 27, stk. 2. Sagen vedrørte et vådeskud i Kabul og er nærmere omtalt nedenfor i afsnittet om sager ved de udsendte styrker.

Øvrige bestemmelser i militær straffelov

Der er ikke afgjort sager efter militær straffelov § 27a og §§ 28-38 i beretningsåret.

Sanktioner for overtrædelse af straffeloven

I dette afsnit behandles sager om militært personels overtrædelse af straffeloven. Der var i 2016 i alt 10 sanktioner for overtrædelse af straffeloven.

Vold

§ 244. Den, som øver vold mod eller på anden måde angriber en andens legeme, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

Der var i beretningsåret seks tilfælde, der førte til en strafferetlig sanktion for vold.

Eksempel 1 – 30 dages betinget fængsel for tilde- ling af skalle

Retten i Viborg, dom af 7. januar 2016

(AU sag 2015/001095)

En værnepligtig ved Flyvevåbnet blev idømt 30 dages betinget fængsel ved under en episode i september 2015 på Flyvestation Karup at have nikket en sergent en skalle. Retten lagde ved strafudmålingen vægt på omstændighederne og pågældendes gode personlige forhold.

Eksempel 2 – Vold begået på et militært værksted

Retten i Esbjerg, dom af 11. juli 2016

(AU sag 2015/001116)

En overkonstabel var i retten tiltalt for på et værksted i Oksbøllejren at have grebet fat i en anden overkonstabel og kastet denne ned på gulvet og ved tryk mod nakken at have fastholdt den forurettede på gulvet i en kort periode. Retten idømte overkonstablen 20 dages betinget fængsel med vilkår om udførelse af samfundstjeneste i 40 timer og tilsyn af Kriminalforsorgen.

Eksempel 3 – Strafbortfald for vold i gentagelsestil- fælde på Almegårds Kaserne

Retten på Bornholm, dom af 8. januar 2016

(AU sag 2015/001192)

En overkonstabel, der i 2008 var anset med 60 dages fængsel for vold, blev fundet skyldig i vold i gentagelsestilfælde ved på Almegårds Kaserne at

have tildelt en person en skalle på næseryggen. Retten fandt dog, at der forelå særligt formildende omstændigheder, idet retten ikke kunne udelukke, at forurettede forinden tiltaltes voldsudøvelse havde tildelt tiltalte en skalle. På denne baggrund traf retten afgørelse om bortfald af den forskyldte straf.

Eksempel 4 – 40 dages betinget fængsel for spark i ansigtet på kaserne

Retten i Aalborg, dom af 11. april 2016

(AU sag 2015/001292)

En værnepligtig blev idømt 40 dages betinget fængsel og 60 timers samfundstjeneste ved på en kaserne at have sparket en værnepligtig i ansigtet med en militærstøvle, hvorved den forurettede bl.a. pådrog sig en flænge i underlæben. Retten lagde ved straffastsættelsen især vægt på, at der var tale om spark mod ansigtet, og at tiltalte var iført militærstøvler.

Eksempel 5 – Vold i forbindelse med afslutningsfest

Retten på Bornholm, dom af 29. september 2016

(AU sag 2016/002107)

En sergent blev af byretten idømt 20 dages betinget fængsel med vilkår om udførelse af samfundstjeneste i 40 timer for overtrædelse af straffelovens § 244 om vold. Pågældende blev dømt for under en afslutningsfest på en lokal beværtning at have nikket en premierløjtnant en skalle i ansigtet.

Berigelseskriminalitet

Tyveri

§ 276. For tyveri straffes den, som uden besidderens samtykke borttager en fremmed rørlig ting for at skaffe sig eller andre urettigtet vinding ved dens tilegnelse. Med rørlig ting sidestilles her og i det følgende en energimængde, der er fremstillet, opbevaret eller taget i brug til frembringelse af lys, varme, kraft eller bevægelse eller i andet økonomisk øjemed.

Der var i beretningsåret to sager vedrørende tyveri, som førte til en strafferetlig sanktion.

Den nedenfor i afsnittet vedrørende bedrageri beskrevne sag om en seniorsergents forfalskning af fakturaer m.v. omhandler endvidere straf for tyveri af computere fra arbejdspladsen.

Der skete frifindelse i en sag vedrørende tyveri af brændstof. Denne sag er nærmere beskrevet i afsnittet nedenfor om frifindende domme.

Sag 1 – Tyveri af militært udstyr fra arbejdsplads samt overtrædelse af våbenlovgivningen m.v.

Retten i Aalborg, dom af 4. maj 2016

(AU sag 2015/001086)

En overkonstabel blev straffet for tyveri fra sin arbejdsplads ved igennem en længere periode at have tilegnet sig diverse militært udstyr som f.eks. beskyttelsesveste, kikkert, førstehjælpstaske, feltseng m.v. Der var primært tale om udstyr, som skulle kasseres, og som han for størstedelens vedkommende medtog til sin bopæl. Vedkommende blev endvidere dømt for overtrædelse af våbenbekendtgørelsen, idet han havde en strømpistol og en to-tenschlæger på sin bopæl, samt for overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 1, ved på sin bopæl ligeledes at have været i besiddelse af to militære kanonslag, som han skulle have afleveret efter en øvelse.

Straffen blev udmålt til 30 dages betinget fængsel samt en tillægsbøde på 4.500 kr. Retten lagde i skærpende retning vægt på værdien af de stjålne genstande, som overkonstabelen stjal fra sin arbejdsgiver ad flere omgange efter en nøje plan. Straffen blev gjort betinget på baggrund af pågældendes gode personlige forhold.

Sag 2 – Tyveri af morfin fra arbejdspladsen

Retten i Hjørring, dom af 1. marts 2016

(AU sag 2015/001354)

En sergent blev idømt en betinget fængselsstraf på 60 dage ved i perioden fra primo 2013 til primo november 2015 fra sin arbejdsplads i Jægerkorpsen at

have stjålet ca. 50 morfinampuller og ca. 130 fentanylslikkepinde til eget brug.

Bedrageri

§ 279. For bedrageri straffes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, ved retsstridigt at fremkalde, bestyrke eller udnytte en vildfarelse bestemmer en anden til en handling eller undladelse, hvorved der påføres denne eller nogen, for hvem handlingen eller undladelsen bliver afgørende, et formuetab.

Der var i beretningsåret ét tilfælde af bedrageri, som førte til en strafferetlig sanktion. Sagen omhandlede ligeledes straf for dokumentfalsk og tyveri.

Bedrageri, dokumentfalsk og tyveri fra arbejdsplads Retten i Næstved, dom af 22. august 2016

(AU sag 2015/001331)

En seniorsergent blev straffet for tyveri fra sin arbejdsplads i Forsvarsministeriets Personalestyrelse ved i en ca. 2-årig periode at have tilegnet sig ni kasserede computere tilhørende Forsvaret, som han efter ombygning/reparation videresolgte til andre. Samtidig erkendte han i retten dokumentfalsk og bedrageri, til dels forsøg herpå, ved ligeledes i en ca. to-årig periode at have udfærdiget syv falske fakturaer, som han fik sin nærmeste chef til at godkende, hvorefter Forsvaret betalte fakturaerne, der var påført hans egne kontooplysninger, hvorved han fik udbetalt i alt ca. 640.000 kr.

Straffen blev udmålt til 9 måneders betinget fængsel samt 150 timers samfundstjeneste. Retten lagde ved strafudmålingen vægt på tiltaltes gode personlige forhold samt på, at han havde tilbudt at underskrive et gældsbeholdningsskema samt medvirke til frigivelse af sin kapitalpension til dækning af sin gæld til Forsvarsministeriets Personalestyrelse.

Brugstyveri af motorkøretøj

§ 293 a. For brugstyveri af motorkøretøj straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder den, der uberettiget bruger et motorkøretøj, der tilhører en anden. Under særligt skærpende omstændigheder, herunder navnlig gentagelsestilfælde, kan straffen stige til fængsel i 4 år.

Straffen for 1. gangs overtrædelse af bestemmelsen vedrørende brugstyveri bør som udgangspunkt fastsættes som en ubetinget fængselsstraf, jf. herved Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om "Strafpåstande i sager om overtrædelse af straffeloven". Det er efter lovforarbejderne ikke udelukket, at der kan anvendes betinget dom med vilkår om samfundstjeneste.

Der har i beretningsåret været én sag, der førte til en strafferetlig sanktion for brugstyveri af motorkøretøj.

Brugstyveri og spirituskørsel

Østre Landsrets ankedom af 19. januar 2016 (Retten i Hillerød, dom af 21. september 2015)

(AU sag 2015/000493)

En overkonstabel blev i en tilståelsessag i byretten idømt 14 dages betinget fængsel og frakendelse af førerretten i 3 år ved i den første uge af april 2015 uberettiget at have brugt et militært køretøj til blandt andet privat kørsel fra Garderkasernen i Høvelte til sin bopæl i Nordsjælland og ved en dag i samme periode at have ført køretøjet i spirituspåvirket tilstand.

Som begrundelse for alene at gøre straffen betinget henviste byretten bl.a. til, at tiltalte i perioden havde været berettiget til at benytte forsvarers bil i forbindelse med tjenstlig kørsel, men at han havde overskredet tilladelsen til brugen af bilen ved at køre privat i bilen.

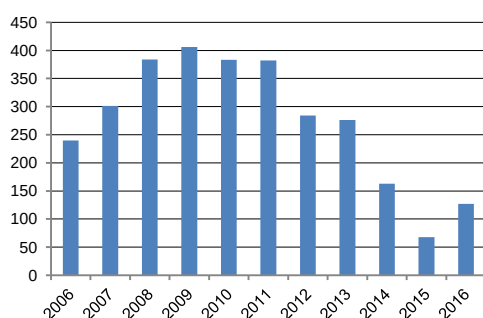
Østre Landsret stadfæstede byrettens dom.

Sanktioner for overtrædelse af den øvrige strafbelagte særlovgivning

Sanktioner for overtrædelse af færdselsloven

Indledning

Færdselslovsovertrædelser var tidligere den langt hyppigste forseelse inden for de militære straffesager, men antallet af færdselsforseelser har gennem de seneste år generelt været faldende, således som det fremgår af figur 8. Der har dog i beretningsåret været 127 sanktioner i færdselssager, hvilket er en stigning i forhold til 2015, hvor der var 68 sanktioner.



Figur 8: Antal sanktioner for overtrædelse af færdselsloven 2006-2016.

Flertallet af færdselssagerne vedrører hastigheds- overtrædelser. De øvrige færdselslovsovertrædelser har bl.a. omfattet manglende brug af sikkerhedssele, kørsel med håndholdt mobiltelefon, kørsel uden kørekort og spirituskørsel mv. Sagerne er fordelt på alle personelgrupper.

De fleste sager kan afgøres med bødeforlæg. Ved sanktionsfastsættelsen følges taksterne i Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om "Færdsel – Generelle retningslinier for sanktionspåstande i færdselssager." Minimumsbøderne for overtrædelse af færdselsloven blev forhøjet i 2011. Se herom årsberetningen for 2012.

Færdselsforseelser uden for færdselslovens område og i missionsområder kan efter omstændighederne sanktioneres efter militær straffelovs § 27.

Hastighedssager

Færdselslovens § 4 og §§ 41 ff.

Hastighedssagerne udgjorde i 2016 ca. 30 % af de i alt 127 sanktioner i færdselssager. 22 af sagerne medførte klip i kørekortet.

Auditøren modtager både hastighedssager fra politiets Automatiske Trafikkontrol (ATK) og fra militærpolitiets hastighedskontrol på kaserner og andre militære områder, men en række af de registrerede sager er ikke omfattet af den militære retspleje, fordi føreren f.eks. er civil ansat i forsvaret. Disse sager bliver efter en undersøgelse overdraget til politiet og den civile anklagemyndighed til behandling.

Med virkning fra 1. februar 2015 (lov nr. 372 af 14. april 2014) blev der i færdselslovens § 118 c indført en ny bestemmelse vedrørende betinget objektivt strafansvar for ejeren (eller den registrerede bruger) af et køretøj i visse sager om overtrædelse af hastighedsbegrænsningerne i færdselsloven, der er konstateret ved Automatisk Trafikkontrol (ATK/fotovogne). Det betingede objektive strafansvar gælder i sager, hvor hastighedsoverskridelsen er på højst 30 %.

Formålet med indførelsen af bestemmelsen om det betingede objektive ansvar er et ønske om at effektivisere sagsbehandlingen og sikre, at hastighedssagerne ekspederes med den fornødne hurtighed.

Det er Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI), der er registreret ejer af forsvarets køretøjer, hvorfor politiet sender bødeforelæg vedr. hastighedsoverskridelser på højst 30 % til FMI, der som udgangspunkt pålægges strafansvar, medmindre en fører erkender at have ført køretøjet. Såfremt FMI ikke kan udpege en fører, der erkender at have ført køretøjet, skal FMI som udgangspunkt betale bøden inden 30 dage fra bødeforelæggets modtagelse.

Eksempel 1 – Klip i kørekortet for hastighedsovertrædelse og undladt anvendelse af sikkerhedssele (AU sag 2016/000583)

En oversergent vedtog en bøde på 4.000 kr. samt et klip i kørekortet ved at have ført bil med en hastighed på mindst 53 km/t ved Ryes Kaserne i Fredericia, selvom højeste tilladte hastighed på stedet ved skiltning var angivet til 40 km/t, ligesom han ikke anvendte sikkerhedssele under kørslen.

Eksempel 2 – Bøde og klip i kørekortet for hastighedsovertrædelse

Københavns Byret, dom af 1. april 2016 (AU sag 2015/001270)

En seniorsergent blev i retten idømt en bøde på 3.000 kr. samt et klip i kørekortet for en hastighedsovertrædelse efter færdselslovens § 42, stk. 1, nr. 1. Pågældende var i august 2015 blevet kontrolleret i forbindelse med en automatisk hastighedskontrol (ATK) og havde i et militært køretøj kørt 72 km/t i et område, hvor den tilladte hastighed ikke måtte overstige 50 km/t, hvilket udgjorde en overskridelse på 44 % af den tilladte hastighed.

Førerretsfrakendelse

Førerretsfrakendelse for hastighedsovertrædelser m.v.

Bestemmelserne om betinget og ubetinget frakendelse af førerretten fremgår af færdselslovens §§ 125-126. Førerretten frakendes betinget ved bl.a. hastighedsovertrædelser med mere end 60 % af den tilladte hastighed. Ved kørsel med busser eller lastbiler med en vægt på over 3500 kg dog allerede ved en overskridelse af den tilladte hastighed på 40 % eller derover. Ved flere forhold, højere hastigheder eller gentagelse, kan førerretten frakendes ubetinget.

Der var i 2016 to sager vedr. hastighedsovertrædelser, der medførte betinget førerretsfrakendelse, og én sag, der medførte kørselsforbud.

Eksempel – Betinget førerretsfrakendelse for fartsoverskridelse på 67 % (AU sag 2015/001076)

En overkonstabel vedtog i februar 2016 en betinget frakendelse af førerretten i 3 år og en bøde på 3.500 kr. ved i august 2015 at have bil med en hastighed på mindst 67 km/t på Antvorskov Kaserne, selvom den tilladte hastighed på stedet ved skiltning var angivet til 40 km/t.

Spirituskørsel

Færdselslovens § 53

Det gældende bødeniveau er fastlagt ved lov nr. 363 af 24. maj 2005 om ændring af færdselsloven (Sanktionsfastsættelse i sager om spirituskørsel m.v.). Det er i bemærkningerne til lovforslaget forudsat, at spirituskørsel med en promille mellem 0,51 og 2,00 som udgangspunkt skal straffes med en bøde svarende til en måneds nettoløn gange alkoholkoncentrationen i blodet. Endvidere frakendes førerretten. Er alkoholkoncentrationen i førstegangstilfælde mellem 0,51 og 1,20 sker der betinget frakendelse. Er den 1,21 promille eller derover frakendes førerretten for tre år. I gentagelsestilfælde er perioden længere. Der henvises uddybende til Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om "Færdsel – Generelle retningslinier for sanktionspåstande i færdselssager".

Antallet af sager om spirituskørsel er fortsat meget begrænset. Der var i 2016 seks sager om spirituskørsel. Alle sager medførte betingede førerretsfrakendelser. Der henvises endvidere til den nedenfor i afsnittet om straffelovens § 293a beskrevne sag.

Eksempel – Bøde på 11.000 kr. og betinget førerretsfrakendelse for spirituskørsel (AU sag 2015/001512)

En seniorsergent vedtog en bøde på 11.000 kr. og en betinget frakendelse af førerretten i 3 år ved at have ført personbil med en alkoholpromille på

mindst 0,68 på Varde Kaserne. Bøden omfattede endvidere straf for kørsel uden sikkerhedssele.

Andre færdselssager

Eksempel 1 – Tilsidesættelse af vigepligt
Retten i Aalborg, dom af 14. september 2016
(AU sag 2015/000281)

En overkonstabel blev idømt en bøde på 1.500 kr. for tilsidesættelse af sin ubetingede vigepligt efter færdselslovens § 26, stk. 2, i forbindelse med ud-kørsel fra Aalborg Kaserne. Pågældende blev i retten frifundet for en nedlagt påstand om betinget frakendelse af førerretten, idet retten ikke fandt, at tiltalte havde tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden.

Eksempel 2 – Ulovlig kørsel med farligt gods m.v.
(AU sag 2015/000832)

En overkonstabel vedtog i februar 2016 en bøde på 3.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 67 samt bekendtgørelse om vejtransport af farligt gods m.v., ved i maj 2015 som fører af et militært køretøj på motorvej E20 at have udført transport af farlig gods, hvor lasten oversteg den tilladte frimængde, og uden at have medbragt skriftlige anvisninger, ligesom køretøjets to pulverslukkere ikke var påført lovpligtig tilsynsetiket m.v.

Eksempel 3 – Overskredet dobbelt optrukne spærrelinjer ved overhaling

Retten i Viborg, dom af 13. maj 2016
(AU sag 2016/000068)

En overkonstabel blev i retten fundet skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 4, stk. 1, ved at have undladt at efterkomme anvisninger for færdslen i forbindelse med at have overskredet dobbelte spærrelinjer ved hovedvagten på Skive Kaserne. Retten bemærkede med henvisning til regler i vejmærkningsbekendtgørelsen, at tiltalte havde været berettiget til at overskride spærrelinjerne, da en personbil havde foretaget standsning ved hovedvagten, men

at tiltalte burde have holdt stille og orienteret sig, forinden overskridelsen skete. Tiltalte blev tildelt en advarsel af retten, jf. retsplejelovens § 900.

Eksempel 4 – Ulovligt venstresving samt kørsel uden at have medbragt kørekort

Retten i Aalborg, dom af 27. maj 2016
(AU sag 2016/000413)

En overkonstabel blev idømt en bøde på 2.500 kr. for overtrædelse af færdselslovens §§ 4 og 56 ved som fører af et militært køretøj at have foretaget et venstresving, selvom der var opsat færdselstavle, der tilkendegav, at venstresving var forbudt, ligesom han ikke havde medbragt kørekort under kørslen.

Eksempel 5 – Bøde for anvendelse af mobiltelefon under kørsel

Retten i Hjørring, dom af 27. oktober 2016
(AU sag 2016/002417)

En marinespecialist blev idømt en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 55a, ved at have anvendt håndholdt mobiltelefon under kørsel i et militært køretøj.

Sanktioner for overtrædelse af andre strafferetlige særlove

Indledning

Militære straffesager vedrørende overtrædelser af den øvrige (civile) strafbelagte lovgivning er mindre hyppige. Ved vurdering af sanktionspåstanden følges praksis i civile straffesager, herunder bødetaksterne i Rigsadvokatmeddelelsen i det omfang, der er udfærdiget sådanne på området.

Der er i 2016 udmålt sanktioner i fire sager om overtrædelse af den øvrige strafbelagte lovgivning. Disse sager vedrørte overtrædelse af våbenlovgivningen, fyrværkerilovgivningen og arbejdsmiljølovgivningen og er omtalt nærmere nedenfor.

Våbenlovgivningen og fyrværkerilovgivningen

Der har i beretningsåret været to sager om overtrædelse af våbenlovgivningen.

Sag 1 – Ulovlig besiddelse af énhåndsbetjente foldeknive

Retten i Ålborg, dom af 11. marts 2016
(AU sag 2015/001108)

En kaptajn blev straffet med en bøde på 4.500 kr. for overtrædelse af våbenbekendtgørelsen ved i et aflåst stålskab på Aalborg Kaserne at have opbevaret to énhåndsbetjente foldeknive.

Sag 2 – Ulovligt salg af magasiner

(AU 2016/000109)

En sergent vedtog i marts 2016 en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af våbenbekendtgørelsen ved i juni 2015 via et opslag på Facebook at have solgt fem magasiner til Karabin M/95 til en civil hjemmевærnsmand uden at sikre sig, at denne havde fornøden tilladelse til at besidde magasinerne. Pågældende var oprindeligt sigtet for tyveri, men påtale

blev opgivet ud fra forsætsbetragtninger, da han efter sin forklaring ikke vidste, at magasinerne tilhørte forsvaret. Han forklarede, at han havde fået magasinerne af en kollega, som efter hans opfattelse havde anskaffet sig magasinerne under en udsendelse.

Ny knivlov

Folketinget vedtog i april 2016 en ny knivlov (Lov nr. 376 af 27. april 2016 om knive og blankvåben m.v.). Loven trådte i kraft den 1. juli 2016. Den samler og forenkler reglerne om knive og blankvåben m.v. i en ny og selvstændig hovedlov.

Med den nye knivlov er kursen over for knive i nattelivet og i kriminelle miljøer blevet skærpet samtidig med, at reglerne for brug af knive til fornuftige dagligdags gøremål er blevet lempet.

Enhåndsbetjente foldeknive er således ifølge knivloven ikke længere kategoriseret som særligt farlige knive, det er forbudt at besidde, herunder på egen bopæl, uden tilladelse fra politiet. Herudover er princippet om, at knive kun må medbringes på offentlige steder m.v., når der er et anerkendelsesværdigt formål, udvidet til at omfatte alle knive og blankvåben.

Endelig er der indført en betydelig strafskærpelse for personer, som tidligere er dømt for vold m.v., og som bærer kniv på steder, hvor der erfaringsmæssigt er høj risiko for vold, f.eks. i nattelivet eller kriminelle miljøer.

Værnsfælles Forsvarskommando har på denne baggrund i januar 2017 udsendt en ny VFKBST O.642-0 for besiddelse af knive og øvrige blankvåben i forsvaret. Bestemmelsen fastlægger regler for ansattes besiddelse af knive og ceremonielle blankvåben i forbindelse med tjenesten, samt i hvilket omfang disse må anvendes privat.

Bestemmelsen er efter det oplyste under revision.

Sanktionspåstande i knivsager

Sanktionerne for overtrædelse af den nye knivlov fremgår af Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om "Sanktionspåstande i våbensager". Det følger heraf, at førstegangstilfælde af overtrædelse af knivloven straffes med en bøde på 3.000 kr., hvis der er tale om en almindelig kniv. Er der tale om en kniv, som ikke lovligt kan besiddes, er straffen en bøde på 5.000 kr. Straffen for personer, som bærer kniv i f.eks. nattelivet, og som tidligere er straffet for vold, trusler m.v. er i førstegangstilfælde som udgangspunkt 7 dages ubetinget fængsel, mens straffen i andengangstilfælde som udgangspunkt er 14 dages ubetinget fængsel.

Hjemtagelse af våben, ammunition m.v.

Militært personel, der har hjemtaget genstande omfattet af våbenloven, f.eks. efter endt øvelse, vil – foruden et strafansvar efter våbenloven – normalt også skulle drages til ansvar for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, jf. det militære bestemmelsesgrundlag. Hjemtagelse af effekter kan efter omstændig-hederne henføres under straffeloven, hvor betingelserne for at rejse tiltale for berigelses-kriminalitet, f.eks. tyveri fra arbejdsplads, er til stede.

Opbevares genstandene derimod midlertidigt f.eks. på den pågældendes værelse på militært område, vil vedkommende normalt alene blive draget til ansvar for overtrædelse af militær straffelov. Tilsvarende gælder genstande, der er omfattet af fyrværkeriloven.

Fyrværkerilovgivningen

Der har i beretningsåret været én sag om overtrædelse af fyrværkerilovgivningen. Sagen er omtalt nedenfor.

Sag – Ulovlig besiddelse af "six-bang" granat i lufthavn

(AU sag 2016/000234)

En sergent vedtog en bøde på 2.000 kr. ved i Rønne Lufthavn uden tilladelse hertil ved en forglemmelse

at have været i besiddelse af en såkaldt "six-bang" granat i sin bagage. Der fandtes ikke at kunne føres det fornødne bevis for forsæt til tyveri af granaten, idet der herved blev lagt vægt på pågældendes forklaring om, at det skyldtes en forglemmelse, at granaten ikke var blevet afleveret efter endt øvelsesaktivitet.

Arbejds miljølovgivningen

Ved vurdering af sanktionspåstanden følges praksis i civile sager straffesager. Rigsadvokaten har i Rigsadvokatmeddelelsens afsnit "Arbejds miljø" vejledt om behandlingen af sager om overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen, herunder straffene for arbejdsgivere og ansatte.

I praksis er udgangspunktet ved overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen en bødestraf, der gradueres efter sagens karakter og grovhed. Arbejdstilsynet afgiver i disse sager en indstilling om en relevant sanktion for den konkrete overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen, der i almindelighed følges.

Der har i beretningsåret været én sag om overtrædelse af arbejdsmiljøloven, jf. nedenfor.

Sag – Arbejde på værksted udført uden fornøden ventilation m.v.

(AU sag 2016/000467)

Værnsfælles Forsvarskommando vedtog den 1. august 2016 en bøde på 40.000 kr. for overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen, idet der den 24. juni 2015 på et af Forsvarets værksteder blev foretaget svejsning uden den fornødne ventilation samt anvendelse af personlige værnemidler, hvilket indebar risiko for en ansat medarbejders helbred i form af f.eks. kræftsygdomme og alvorlige luftvejslidelser.

Eksempler på sager afsluttet uden dom samt frifindende domme

Indledning

I dette afsnit omtales eksempler på sager, som i 2016 er afsluttet uden en strafferetlig sanktion, enten fordi efterforskningen er indstillet, påtale er opgivet eller fordi retten har frifundet den tiltalte.

Sager afsluttet uden tiltale

Afslutningen af en straffesag uden tiltale kan efter retsplejelovens regler ske ved afvisning af anmeldelsen, indstilling af efterforskningen eller ved påtaleopgivelse.

Sager uden sigtelse

Afvisning af anmeldelsen (§ 749, stk. 1)
Indstilling af efterforskningen (§ 749, stk. 2)

Sager med sigtelse

Hel eller delvis påtaleopgivelse,

- hvis sigtelsen har vist sig grundløs (§ 721, stk. 1, nr. 1),
- på bevisets stilling (§ 721, stk. 1, nr. 2) eller
- i særlige tilfælde på grund af et uforholdsmæssigt ressourceforbrug (§ 721, stk. 1, nr. 3)

I juli 2015 blev der i en række avisartikler rejst spørgsmål om, hvorvidt Danmark og udsendte soldater i 2004 – 2005 i forbindelse med håndteringen og registreringen af oplysninger om tilfangetagne irakere havde ageret i overensstemmelse med internationale konventioner og forpligtigelser samt nationale direktiver.

På baggrund af avisartiklerne iværksatte Forsvarets Auditørkorps i juli 2015 en undersøgelse for at kunne vurdere, om der var anledning til at indlede en strafferetlig efterforskning i sagerne.

I august 2016 traf Auditøren afgørelse om at indstille efterforskningen i sagerne, idet der ikke i forbindelse med efterforskningen var fremkommet oplysninger, der indikerede, at danske soldater ved den danske bataljon i Irak i forbindelse med hændelserne havde handlet i strid med internationale konventioner og forpligtigelser på en sådan måde, at de kunne pådrage sig et selvstændigt strafansvar.

Auditøren lagde ved sin afgørelse til grund, at dansk militært personel i flere tilfælde i strid med det nationale bestemmelsesgrundlag havde udleveret irakiske borgere til de irakiske myndigheder. Strafansvaret for pligtforsømmelse efter den militære straffelov forældes dog senest 5 år efter, at den straffbare handling er begået, hvorfor Auditøren ikke fandt anledning til at vurdere, om det involverede militære personel i forbindelse med de konkrete hændelser har udvist en strafbar pligtforsømmelse, da et eventuelt strafansvar i sagen derfor under alle omstændigheder ville være forældet.

I forhold til Forsvarets registrering og håndtering af fangeoplysninger fandt Auditøren ved sin afgørelse ikke, at der var fremkommet oplysninger, der indikerede, at militært tjenstgørende personel har forsøgt at undlade registrering af tilbageholdte i overensstemmelse med de nationale direktiver, ligesom Auditøren ikke fandt grundlag for at antage, at der var begået strafbart forhold i forbindelse med bortkomsten af en elektronisk database indeholdende oplysninger om de irakiske fanger.

Indstilling af efterforskningen efter retsplejelovens § 749, stk. 2

Er der ikke grundlag for at fortsætte en påbegyndt efterforskning, kan efterforskningen indstilles efter retsplejelovens § 749, stk. 2, hvis der ikke har været rejst sigtelse i sagen.

Eksempel 1 - Efterforskning af sager vedrørende soldaters håndtering af tilfangetagne irakere m.v. (AU sag 2015/000869)

Eksempel 2 – Efterforskning af sag om mulige civile tab under angreb i Irak

(AU sag 2015/001038)

I forbindelse med et angreb udført i august 2015 af danske F 16-jagere, der var udsendt i Irak under Operation Inherent Resolve, opstod der mistanke om, at angrebet kunne have medført civile tab.

Auditøren indstillede i februar 2016 efterforskningen i sagen, idet efterforskningen havde sandsynliggjort, at angrebet ikke havde medført tab af civile menneskeliv, og da det i øvrigt blev vurderet, at gældende retningslinier var fulgt. Sagen er ligeledes omtalt i årsberetningen for 2015.

Eksempel 3 - Anmeldelse af hændelse vedrørende skudafgivelse i Irak i 2003

(AU sag 2015/001224)

Værnsfælles Forsvarskommando orienterede i oktober 2015 Forsvarets Auditørkorps om en hændelse vedrørende skudafgivelse i Irak i 2003, som ikke var belyst i ønskeligt omfang. Sagen havde tidligere været oversendt til Irak- og Afghanistan Kommissionen, men da Kommissionen nu var blevet nedlagt, blev Auditørkorpset orienteret om sagen.

Efterforskningen førte ikke til en nærmere klarlægning af sagens omstændigheder, og i det omfang noget militært tjenestegørende personale måtte have udvist en strafbar pligtforsømmelse i forbindelse med sagen, ville et eventuelt strafansvar – henset til sagens alder – være forældet.

Efterforskningen i sagen blev derfor indstillet i august 2016.

Påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721, stk. 1

Har der i forbindelse med efterforskningen været rejst sigtelse i sagen, og er der efter afslutning af efterforskningen ikke grundlag for at rejse tiltale, kan påtale opgives efter retsplejelovens § 721. I hovedparten af sagerne sker påtaleopgivelsen på *bevists* stilling efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2.

Eksempel 1 – Kørsel i lastbil uden synsmærkat (AU sag 2016/002142)

Auditøren opgav i november 2016 påtale mod en sergent, der var sigtet for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27 ved i maj 2016 at have ladet flere konstabelelever føre en lastbil, der ikke var synet, selvom det ifølge Forsvarets bestemmelser, der har været gældende siden 1. marts 2016, er brugerens ansvar at sikre, køretøjet kun anvendes, hvis det er forsynet med en synsmærkat.

Auditøren lagde ved sin afgørelse vægt på, at sergenten havde spurgt om lov til at bruge den pågældende lastbil, og at han ifølge sin forklaring kan have misforstået, i hvilket omfang han måtte bruge det pågældende køretøj.

Eksempel 2 – Sag om muligt seksuelt overgreb (AU sag 2016/002856)

Auditøren opgav i september 2016 påtale mod en premierløjtnant, der var sigtet for overtrædelse af straffelovens § 221 i forbindelse med en afslutningsfest på en kaserne.

Sagen er nærmere beskrevet ovenfor i årsberetningens indledende afsnit "Eksempler på nye strafferetlige undersøgelser indledt i 2016".

Frifindelse

Der var i beretningsåret én sag, der endte med frifindelse for den rejste tiltale.

Frifindelse for tyveri af brændstof fra arbejdsplads Retten i Esbjerg, dom af 19. maj 2016

(AU sag 2015/000532)

En seniorsergent blev i retten frifundet for at have stjålet ikke under 87 liter brændstof fra sin arbejdsplads ved tankanlæggene i Oksbøllejren, idet retten ikke fandt, at der var ført det til domfældelse fornødne bevis. Retten lagde bl.a. vægt på, at der var objektive fejl i en i retten fremlagt oversigt over optankninger af brændstof i den omhandlede periode.

Undersøgelser i arbejdsskadesager

Undersøgelser af hændelser, hvor personel er afdøet ved døden eller er kommet alvorligt til skade i tjenesten mv.

Den militære anklagemyndighed indleder rutinemæssigt en undersøgelse, når dansk militært personel afdør ved døden eller kommer alvorligt til skade i tjenesten. Der foretages i hvert enkelt tilfælde en individuel undersøgelse, der har til formål at fastslå eller udelukke, om der er begået et strafbart forhold. Den militære retsplejelov, retsplejeloven og sundhedsloven m.fl. finder anvendelse i disse sager.

Det følger af Forsvarsministeriets cirkulæreskrivelse af 30. juni 2014 om behandling af erstatningssager i forsvaret, at Forsvarets Auditørkorps skal underrettes snarest muligt, hvis en ansat afdør ved døden. Det gælder også, hvis en ansat pådrager sig alvorlig personskade, dvs. hvor der er fare for liv og førlighed, herunder fare for varigt mén.

Forsvarets Auditørkorps underrettes endvidere om en arbejdsskade i andre tilfælde end de anførte efter retningslinjerne i Kundgørelse for Forsvaret (KFF) B. 3-5, Forsvarsministeriets cirkulære af 27. april 1994 om underretning af Forsvarets Auditørkorps i arbejdsskadesager. Auditørkorpsen har til opgave at foretage bevissikring i erstatningssager.

Det følger i øvrigt af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 2 om retten til liv, at der må kræves en uafhængig undersøgelse af omstændighederne omkring soldaters mistænkelige dødsfald i tjenesten, og at de personer, der foretager undersøgelsen, bør være uafhængige af de, der er implicerede i hændelsen.

Europarådets Rekommandation om menneskerettigheder inden for de væbnede styrker og undersøgelser vedrørende dræbte og tilskadekomne danske soldater er nærmere beskrevet i udgivelsen "Den Militære Retsplejeordning", som kan findes på den militære anklagemyndigheds hjemmeside.

Undersøgelser i 2016

Eksempel 1 – Våbenmekaniker ramt af fragmenter under arbejde med fastklemmt ammunition (AU sag 2016/001008)

En våbenmekaniker skulle fjerne noget fastklemmt ammunition af forkert kaliber på et indleveret våben. Under arbejdet blev våbenmekanikeren ramt af fragmenter og pådrog sig operationskrævende skader på den ene hånd. Auditøren indledte en undersøgelse af sagen og konkluderede, at arbejdet efter det oplyste var udført efter sædvanlige procedurer for denne type arbejde.

Auditøren indstillede herefter efterforskningen i sagen efter retsplejelovens § 749, stk. 2.

Eksempel 2 – Skudhændelse på Kastellet (AU 2016/002280 m.fl.)

En oversergent under civiluddannelse indfandt sig den 11. juli 2016 ved Kastelsvagten i København og fik, under foregivende af, at han skulle kontrollere våben, adgang til et gevær, som han derpå affyrede mod sig selv, hvorved han blev påført meget alvorlige skader i maven.

Efter afslutningen af en auditørundersøgelse blev oversergenten meddelt et tiltalefrafald.

Sagen er nærmere beskrevet i det indledende afsnit.

Eksempel 3 – Sprængningsulykke på Bornholm (AU 2016/002694)

Sagen, der fortsat er under efterforskning, er nærmere beskrevet i det indledende afsnit.

Efterforskning af sager i internationale missionsområder mv.

Indledning



En række af de sager, som Auditørkorpset undersøger, vedrører handlinger foretaget i udlandet.

Det kan dreje sig om handlinger foretaget i de internationale missionsområder, hvor danske styrker er indsat, eller handlinger, der f.eks. er foretaget under udstationering eller under internationale øvelser og lignende. Karakteren og antallet af de internationale sager hænger derfor sammen med det danske forsvars operationsmønster.

I nogle af de internationale sager foretager Auditørkorpset udrykning til de konkrete missionsområder i forbindelse med efterforskningen. Det beror dog altid på en konkret vurdering af sagens karakter, hvorvidt auditøren beslutter at sende auditørpersonel til missionsområdet.

Generalauditørens interne retningslinjer for i hvilken type af sager, der som udgangspunkt normalt foretages udrykning, fremgår nærmere af Generalauditør Meddelelse 5/2016.

Den militære anklagemyndigheds efterforskning i de internationale missionsområder er nærmere beskrevet i udgivelsen "Den Militære Retsplejeordning". Der har ikke været foretaget udrykning til missionsområderne i 2016. Der har alene været foretaget en rejse til Kosovo med henblik på afhøring af nogle vidner.

Oversigt over missionsområder i 2016

Missionsområde Afghanistan

Ved årsskiftet 2014-2015 blev ISAF nedlagt og afløst af den NATO-ledede Resolute Support Mission (RSM), som har til formål at styrke afghanernes evne til at varetage egen sikkerhed.

Det danske styrkebidrag til RSM bestod i 2016 af en trænings- og rådgivningsbidrag, der hovedsageligt er samlet i Kabul-området, støtte- og stabsbidrag samt et støtteelement, der understøtter det danske bidrag med logistik, administration og teknisk assistance.

Missionsområde Irak og Syrien

Det danske militære bidrag til den amerikansk-ledede koalitions kamp mod terrorbevægelsen ISIL – Operation Inherent Resolve (OIR) – består af en række forskellige bidrag, herunder kapacitetsopbygningsbidrag, radarbidrag, et stabsbidrag samt F-16 kampflybidrag og transportflybidrag (ophørt).

Bidragene er placeret forskellige steder i regionen, herunder på Al-Asad luftbasen i Irak.

F-16 kampflybidraget og transportflybidraget har mandat til at operere i både Irak og Syrien og var deployeret til Incirlik luftbasen i Tyrkiet, mens transportflybidraget var deployeret til Ali Al Salem luftbasen i Kuwait.

Øvrige missionsområder

Danmark bidrog i 2016 med en bevogtningsdeling og et mindre stabsbidrag til NATO-missionen KFOR i Kosovo. Endvidere bidrog Danmark med militært personel til missioner i rammen af FN til blandt andet UNMISS (Sydsudan), UNMIL (Liberia) og MINUSMA (Mali).

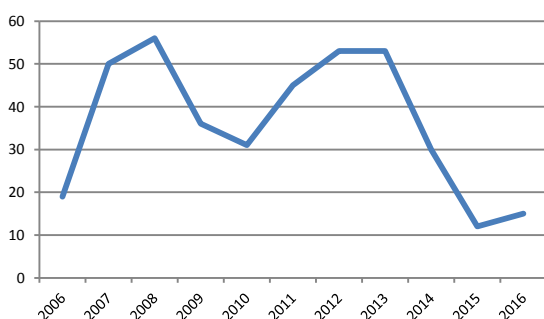
Endelig bidrog støtteskibet Absalon til NATOs Operation Ocean Shield mod pirateri i det indiske ocean og til den FN-støttede Operation RECLIB (Recovery of Chemical Agents from Libya).

Sager ved de udsendte styrker mv. i 2016

Der er i beretningsåret registreret 14 sanktioner ved de udsendte styrker. Det er en mindre stigning i forhold til 2015, hvor der var 12 sanktioner ved de udsendte styrker, mens der i 2013 og 2014 var henholdsvis 53 sanktioner og 29 sanktioner.

Størstedelen af sanktionerne for de udsendte styrker i 2016 vedrørte grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1.

Antal sanktioner



Figur 9. Udviklingen i antallet af sanktioner for forhold i de udsendte styrker 2006-2016.

Sager om våbenhåndtering

I beretningsåret har hovedparten af sanktionerne for grov pligtforsømmelse ved de udsendte styrker vedrørt våbenhåndtering, herunder tjenestevåben, der er efterladt frit tilgængeligt og uden opsyn, samt utilsigtede skudhændelser.

Eksempel 1 – Vådeskud i Kabul

(AU sag 2015/000749)

En orlogskaptajn undlod i juni 2016 i Kabul i Afghanistan at foretage korrekt afladning og eftersyn af sit personligt udleverede gevær før våbenrengøring, hvilket førte til, at en kollega, der hjalp med at adskille våbnet, afgav et vådeskud gennem en bordplade og overkonstablen ene bukseben. Overkonstablen vedtog en bøde på 3.500 kr. for overtrædelse af militær straffelovs § 27, stk. 2, om pligtforsømmelse af særlig grov karakter.

Eksempel 2 – Utilsigtet skudhændelse ombord på Absalon i Rødehavet

(AU 2015/001483)

En oversergent foretog ikke korrekt afladning og eftersyn af sin pistol ombord på Absalon i Rødehavet, hvilket førte til en utilsigtet skudafgang i forbindelse med vedligeholdelse af pistolen. Han vedtog en bøde på 3.500 kr. for grov pligtforsømmelse.

Eksempel 3 – Bøde for at have efterladt pistol frit tilgængeligt i Irak

(AU sag 2016/000193)

En premierløjtnant efterlod i februar 2016 under tjeneste i Al Asad Airbase i Irak sin pistol frit tilgængeligt og uden opsyn i en bygning, hvortil der var almindelig adgang. Han vedtog en bøde på 3.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 1 om grov pligtforsømmelse.

Eksempel 4 – Utilsigtet skud med pistol i Al Asad Airbase i Irak

(AU sag 2016/000353)

En sergent vedtog en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 1, grov pligtforsømmelse, ved i februar 2016 på Al Asad Airbase i Irak at have tilsidesat gældende regler for våbenhåndtering, idet han havde fejlbetjent en militær pistol M/49, hvorved han utilsigtet kom til at skyde sig selv i hånden.

Andre udlandssager

Eksempel 1 – Optrådt synligt beruset i uniform ved overdragelsesmøde i Kosovo m.v.

(AU sag 2015/001325)

En premierløjtnant vedtog en bøde på 6.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov §§ 20, 23, stk. 2, og 27 ved i november 2015 under udsendelse til Kosovo at have vist sig synlig beruset i uniform ved et overdragelsesmøde med bl.a. udenlandske samarbejdspartnere, ligesom han som vagthavende officer og chef for vagtstyrken havde indtaget alkohol i sådan grad, at han ikke var i stand til at varetage tjenesten på fuld forsvarlig måde. Dette indebar, at

han i alkoholpåvirket tilstand bl.a. beordrede underordnet vagtpersonel ud på patrulje uden våben m.v., hvilket resulterede i, at han efterfølgende var nødsaget til at fralægge sig kommandoen.

Der blev ved bødens udmåling i skærpende retning lagt vægt på, at pågældende som chef for den danske bevogtningsdeling i KFOR har ansvar for sikkerheden ved vagten i lejren, og at situationen kunne have udviklet sig i en potentielt farlig retning på grund af manglende dømmekraft. I formildende retning blev der lagt vægt på, at pågældende selv fralagde sig kommandoen, og at der ikke skete skade på personel eller materiel.

Eksempel 2 – Forsøg på hjemtage ikke-afgiftsberigtigede cigaretter til Danmark

(AU sag 2015/001524)

En seniorsergent, der gjorde tjeneste på Ahmad Al Jabar Air Base i Kuwait, anbragte 800 stk. ikke-afgiftsberigtigede cigaretter i sin personlige, uledsagede bagage i en container, der skulle hjemtages til Danmark. Han vedtog en bøde på 4.000 kr. for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1.

Eksempel 3 - Mødt påvirket til tjeneste i Tyskland

(AU sag 2016/002533 m.fl.)

Tre marinekonstabler mødte i september 2016 op til tjeneste på Polish Barracks, Sennelager i Tyskland, efter at have indtaget alkohol i et sådant omfang, at de ikke var i stand til at varetage tjenesten på fuldt forsvarlig måde. De vedtog alle efterfølgende en bøde på 2.500 kr.

Sager vedrørende mulig overtrædelse af reglerne i den humanitære folkeret, herunder undersøgelse af mulige civile tab mv.

Den militære anklagemyndighed har i forbindelse med danske styrkers udsendelse til Afghanistan siden 2002 undersøgt en lang række sager om særlige hændelser, herunder mulige civile tab i dette missionsområde. Der kan herom nærmere henvises

til tidligere årsberetninger og publikationen "Den Militære Retsplejeordning".

I beretningsåret er der behandlet to sager med tilknytning til det danske F-16 bidrag til Irak og Syrien.

Sag 1. Efterforskning af en sag om mulige civile tab i forbindelse med danske F-16 flys deltagelse i angreb i Irak

(AU sag 2015/001038)

I forbindelse med et angreb udført i august 2015 af danske F-16-jagere, der var udsendt i Irak under Operation Inherent Resolve, opstod der mistanke om, at angrebet kunne have medført civile tab.

Auditøren indstillede i februar 2016 efterforskningen i sagen, idet efterforskningen havde sandsynliggjort, at angrebet ikke havde medført tab af civile menneskeliv, og da det i øvrigt blev vurderet, at gældende retningslinjer var fulgt. Sagen er ligeledes omtalt i årsberetningen for 2015.

Sag 2. Mulige tab af civile liv i forbindelse med danske F-16 flys deltagelse i angreb i Syrien

(AU 2016/002260)

Forsvaret orienterede i september 2016 Forsvarets Auditørkorps om, at to danske F-16 fly havde deltaget i et angreb på en formodet ISIL-stilling i området omkring Dayr Az Zawr i Syrien. Efterfølgende blev det via medierne oplyst, at angrebet kunne have medført tab af menneskeliv.

Sagen, der fortsat verserer, er nærmere beskrevet i beretningens indledende afsnit om eksempler på nye strafferetlige undersøgelser indledt i 2016.

Indberetninger om mulige overgreb begået af andre landes myndigheder og mulig urigtig rapportering i forbindelse med tilbageholdte

Under tjeneste i missionsområder kan danske soldater blive vidner til overtrædelser af den humanitære

folkeret eller andre ulovligheder, som begås af allierede styrker eller af modpartens styrker.

Danske soldater har i de senere år i henhold til bl.a. Forsvarskommandoens direktiv 005-1 om forbud mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf haft en udvidet pligt til om muligt at gribe ind overfor, og under alle omstændigheder ad kommandovejen at melde om alle overtrædelser af f.eks. den humanitære folkeret, som observeres i forbindelse med tjenesten. Men også før implementeringen af direktivet i 2004 var danske soldater forpligtede til at melde om sådanne overgreb.

Undersøgelse vedrørende dansk trænede irakiske soldaters krigsforbrydelser

(AU 2016/002938)

Auditøren modtog i december 2016 orientering om en sag, hvor en dansk officer til et medie havde oplyst, at dansk trænede irakiske soldater havde begået krigsforbrydelser mod soldater fra Islamisk Stat.

Sagen er, som anført indledningen, under efterforskning.

Supplerende oplysninger om sager omtalt i tidligere beretninger mv.

Supplerende oplysninger om sager omtalt i Årsberetningen 2015

Efterforskning af sager vedrørende soldaters håndtering af tilfangetagne irakere m.v.

(AU sag 2015/000869)

I juli 2015 blev der i en række avisartikler rejst spørgsmål om, hvorvidt Danmark og udsendte soldater i 2004 – 2005 i forbindelse med håndteringen og registreringen af oplysninger om tilfangetagne irakere havde ageret i overensstemmelse med internationale konventioner og forpligtelser samt nationale direktiver.

På baggrund af avisartiklerne iværksatte Forsvarets Auditørkorps i juli 2015 en undersøgelse for at kunne vurdere, om der var anledning til at indlede en strafferetlig efterforskning i sagerne.

I august 2016 traf Auditøren afgørelse om at indstille efterforskningen i sagerne, idet der ikke i forbindelse med efterforskningen var fremkommet oplysninger, der indikerer, at danske soldater ved den danske bataljon i Irak i forbindelse med hændelserne har handlet i strid med internationale konventioner og forpligtelser på en sådan måde, at de kan pådrage sig et selvstændigt strafansvar.

Auditøren lagde ved sin afgørelse til grund, at dansk militært personel i flere tilfælde i strid med det nationale bestemmelsesgrundlag havde udleveret irakiske borgere til de irakiske myndigheder. Strafansvaret for pligtforsømmelse efter den militære straffelov forældes dog senest 5 år efter, at den strafbare handling er begået, hvorfor Auditøren ikke fandt anledning til at vurdere, om det involverede militære personel i forbindelse med de konkrete hændelser har udvist en strafbar pligtforsømmelse, da et eventuelt strafansvar i sagen derfor under alle omstændigheder ville være forældet.

I forhold til Forsvarets registrering og håndtering af fangeoplysninger fandt Auditøren ved sin afgørelse ikke, at der var fremkommet oplysninger, der indikerer, at militært tjenstgørende personel havde for-

søgt at undlade registrering af tilbageholdte i overensstemmelse med de nationale direktiver, ligesom Auditøren ikke fandt grundlag for at antage, at der var begået strafbart forhold i forbindelse med bortkomsten af en elektronisk database indeholdende oplysninger om de irakiske fanger.

Ytringsfrihed for medarbejdere i Forsvaret – ytringer på de sociale medier om forsvaret

(AU sag 2015/001172)

Værnsfælles Forsvarskommando anmodede i oktober 2015 Forsvarets Auditørkorps om en strafferetlig vurdering af en række nedladende og krænkende udtalelser, der var fremsat på Forsvarets sider på de sociale medier om homoseksuelle og mennesker med anden etnisk baggrund end dansk.

Auditøren lagde til grund, at en del af udtalelserne måtte formodes at komme fra militært tjenstgørende personel. Auditøren udtalte i januar 2016, at han ikke fandt, at nogle af de pågældende udsagn konkret gav grundlag for at indlede en strafferetlig forfølgning, da militært personel som følge af dets ytringsfrihed også har mulighed for at deltage i den offentlige debat og komme med mishagsytringer mod den organisation eller ansatte i den organisation, de er ansat i, uden at dette i sig selv aktualiserer et strafansvar.

Der var efterfølgende i foråret 2016 en debat i medierne m.v. om forsvarets ansattes adgang til at ytre sig kritisk på de sociale medier. Debatten startede på baggrund af forsvarschefens udtalelser på et møde på Flyvestation Karup om, at han ikke ville acceptere medarbejdere, der optrådte illoyalt over for Forsvaret på de sociale medier m.v.

Folketingets Ombudsmand udtalte i juni 2016 kritik af forsvarschefens udtalelser. Af udtalelsen fra Folketingets Ombudsmand fremgår bl.a.:

"Det er samlet set min opfattelse, at forsvarschefens udtalelser til de ansatte på Flyvestation Karup ikke gav et retvisende billede af den retsstilling, som de ansatte har efter de gældende regler om principper

om offentligt ansattes ytringsfrihed. Forsvarschefens tilkendegivelser på mødet har været misvisende og i særdeleshed egnede til at skabe usikkerhed hos Forsvarets ansatte om retten til på egne vegne at ytre sig kritisk om forhold inden for eget arbejdsområde.”

Justitsministeriet udsendte i oktober 2016 en vejledning om offentligt ansattes ytringsfrihed, der beskriver rammerne og omfanget af offentligt ansattes ret til at ytre sig. Der er tale om en revideret udgave af ministeriets vejledning fra 2006.

Sag om kønskrænkende adfærd

(AU sag 2015/001007)

En oversergent i Søværnet blev idømt en bøde på 2.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 27 ved i perioden fra oktober 2014 til juli 2015 at have udvist kønskrænkende adfærd overfor en civil ansat kvindelig medarbejder.

Sagen er nærmere omtalt ovenfor i afsnittet vedrørende militær straffelov § 27.

Sag vedrørende anmeldelse af tyveri om brændstof

(AU sag 2015/000532)

En seniorsergent var i retten tiltalt for at have stjålet brændstof fra sin arbejdsplads. Han blev frifundet ved Retten i Esbjergs dom af 19. maj 2016.

Sagen er nærmere beskrevet ovenfor i afsnittet ”Eksempler på sager afsluttet uden tiltale samt frifindende domme”.

Sag vedrørende efterforskning af hændelse vedrørende skudafgivelse i Irak i 2003

(AU sag 2015/001224)

Efterforskningen i sagen blev indstillet i august 2016 i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2.

Sagen er nærmere beskrevet ovenfor i afsnittet ”Eksempler på sager afsluttet uden tiltale samt frifindende domme”.

Sag om dokumentfalsk vedrørende godkendelse af falske fakturaer

(AU sag 2015/001331)

Forsvarets Personalestyrelse foretog i november 2015 anmeldelse til Forsvarets Auditørkorps af en medarbejder for at have udfærdiget falske fakturaer. Pågældende blev ved Retten i Næstveds dom af 22. august 2016 straffet for tyveri fra sin arbejdsplads samt for dokumentfalsk og bedrageri ved at have udfærdiget falske fakturaer, hvorved han uberegtiget fik udbetalt ca. 640.000 kr.

Sagen er uddybende beskrevet i afsnittet ovenfor vedr. overtrædelser af straffeloven.

Verserende ankesager i landsretterne

Sag nr. 1. Bedrageri i form af indkøb til privat brug på forsvarets regning

(AU sag 2015/001088, 2016/002233)

En chefsergent tjenestegørende ved det danske element ved Stettin i Polen blev i efteråret 2015 anmeldt for bedrageri ved at have indkøbt diverse indbogenstande og tjenesteydelser til en samlet værdi af ca. 54.000 kr. til privat brug og ladet dem betale af Forsvaret.

Pågældende blev ved Københavns Byrets dom af 24. oktober 2016 idømt 3 måneders betinget fængsel samt pligt til udførelse af 80 timers ulønnet samfundstjeneste. Dommen er anket til Østre Landsret af tiltalte med påstand om frifindelse og af Forsvarets Auditørkorps med påstand om skærpelse.

Sagen er berammet til hovedforhandling den 10. april 2017.

Sag nr. 2. Kønskrænkende adfærd

Retten i Sønderborg, dom af 15. marts 2016

(AU sag 2015/000650)

En sergent blev ved Retten i Sønderborg idømt en bøde på 3.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 18 ved verbalt groft at have krænkert to kvindelige menige. Udtalelserne var fremkommet i

forbindelse med øvelsesvirksomhed, og retten fandt ikke, at udtalelserne kunne antages at være en del af et øvelsesspil. Retten henviste til, at udtalelserne var egnede til at være groft krænkende.

Sagen er med Procesbevillingsnævnets tilladelse anket til Vestre Landsret.

Sagen er berammet til hovedforhandling den 24. april 2017.

Sag nr. 3. Udeblivelse fra tjeneste som radiovagt
Københavns Byret, dom af 21. november 2016
(AU sag 2015/000695 m.fl.)

En radiovagt, der var tjenestegørende ombord på fregatten Niels Juel, der lå i havn i Polen, blev idømt en bøde på 2.000 kr. for den 7. juni 2015 at være udeblevet fra tjeneste som radiovagt, idet hun sov over sig som følge af længere tids søvnunderskud. Retten frifandt pågældende for overtrædelse af militær straffelov § 20, beruselse i tjenesten, idet retten ikke fandt det bevist, at det var som følge af alkoholindtagelse, at radiovagten ikke mødte på arbejde.

Dommen er med Procesbevillingsnævnets tilladelse anket til Østre Landsret. Forsvarets Auditørkorps har nedlagt påstand om domfældelse efter anklageskriftet samt skærpelse af straffen.

Sagen afventer berømmelse.

Den militærjuridiske rådgiverordning i forsvaret og humanitær folkeret



Artikel 82

Juridiske rådgivere i de væbnede styrker

De Høje Kontraherende Parter skal til enhver tid, og de stridende Parter under en væbnet konflikt, sikre, at juridiske rådgivere er til rådighed, når det er nødvendigt, med henblik på at vejlede militære ledere på passende niveau vedrørende anvendelsen af Konventionerne og denne Protokol og vedrørende den behørig instruktion, der skal gives de væbnede styrker om dette spørgsmål

Tillægsprotokol I af 18. juni 1977 til Genèvekonventionerne af 12. august 1949 vedr. beskyttelsen af ofre i internationale væbnede konflikter.

Indledning

Efter artikel 82 i Tillægsprotokol I til Genèvekonventionerne skal juridiske rådgivere være til rådighed med henblik på at vejlede militære chefer på passende niveau vedrørende anvendelsen af den humanitære folkeret og den instruktion, som de væbnede styrker skal have herom.

Ved Danmarks ratifikation af Tillægsprotokollen i 1982 blev ansvaret for denne rådgivning pålagt Forsvarets Auditørkorps. Med henblik på at styrke den ekspertise, som den militære chef skal have til sin rådighed for at løse et stigende antal juridiske spørgsmål, besluttede Forsvarsministeriet i 1997 desuden at oprette en særlig militærjuridisk rådgiverordning (MJUR-ordningen).

Den militærjuridiske rådgivers primære opgave er at rådgive militære chefer om anvendelsen af humanitær folkeret m.v. i planlagte og aktuelle militære operationer, ligesom de med henblik herpå deltager i operationsplanlægning og i militære øvelser for at vurdere juridiske spørgsmål i forbindelse hermed.

Herudover bidrager de militærjuridiske rådgivere til undervisningen i humanitær folkeret og andre juridiske spørgsmål i forsvaret generelt, herunder ikke mindst i forbindelse med den missionsorienterede uddannelse, som gennemføres af forsvarets enheder, inden de bliver udsendt i internationale operationer.

Der var i beretningsåret 10 fastansatte militærjuridiske rådgivere i forsvaret; fem ved Værnsfælles Forsvarskommando, en ved hver af hærens to brigader samt en ved henholdsvis Militærpolitiet, Hærens Efterretningscenter og Specialoperationskommandoen.

Militærjuridiske rådgivere udsendt til internationale operationer

Et vigtigt arbejdsområde for militærjuridiske rådgivere har fra begyndelsen været deltagelse i udsendelser til internationale militære operationer, hvor danske styrker har deltaget.

Under udsendelse vil den militærjuridiske rådgiver blandt andet rådgive militære chefer om anvendelsen af den humanitære folkeret og om reglerne for magtanvendelse. Den militærjuridiske rådgiver yder både konkret rådgivning af staben under planlægning af militære operationer og i form af undervisning af soldaterne. Under løsningen af konkrete militære opgaver er det den militærjuridiske rådgivers rolle at forholde sig til de juridiske udfordringer, der måtte opstå, imens operationerne pågår. Opgaverne under udsendelse kan ud over den traditionelle folkeretlige rådgivning bestå i en række andre opgaver inden for området *operational law* (OPLAW), som f.eks. anden juridisk gennemgang af operationsplanlægning, undervisning i direktiver for magtanvendelse, forhandling af og rådgivning om indholdet

af internationale aftaler og behandling af erstatningskrav rettet mod danske udsendte styrker.

I 2016 har danske militærjuridiske rådgivere forrettet tjeneste ved det danske sømilitære bidrag til operation "Ocean Shield" i Aden bugten, ved det danske bidrag til Operation Inherent Resolve i Irak ved henholdsvis Mission Target Approval Authority (MTAA) i Qatar samt det amerikanske hovedkvarter, Combined Joint Forces Land Component Command - Iraq (CJFLCC-I) i Bagdad.

Generalauditørens opgaver

Generalauditøren varetager det faglige ansvar for uddannelse af militærjuridiske rådgivere i humanitær folkeret. Militærjuridiske rådgivere (MJUR) kan ved eventuel tvivl om fortolkning af den humanitære folkeret rette henvendelse til generalauditøren eller dennes repræsentant

Generalauditøren fastsætter uddannelsesmål inden for den humanitære folkeret, ligesom han har ansvaret for planlægning og gennemførelse af MJUR grunduddannelsen. Endvidere kan der anbefales kurser, herunder i udlandet, som militærjuridiske rådgivere bør overveje at deltage i.

Militærmanual om folkeret for danske væbnede styrker i internationale militære operationer.

Det blev i Forsvarsforliget for 2010-2014 besluttet, at der for yderligere at styrke forsvarets uddannelse i og anvendelse af den humanitære folkeret og krigens love skulle udarbejdes en dansk militær manual på området.

Militærmanualen blev offentliggjort den 2. september 2016. Den er over en 3-årig periode udarbejdet af en projektgruppe under Værnsfælles Forsvarskommando under ledelse af en særlig styregruppe. Generalauditoriatet har været medlem af styregruppen.

Militærmanualen beskriver de overordnede retningslinjer for, hvordan humanitær folkeret og menneskerettigheder skal efterleves i forbindelse med planlægning og gennemførelse af internationale militære operationer.

Manualen omfatter bl.a. emner som fastlæggelsen af militære mål, anvendelse af militære magtmidler samt beskyttelsesforanstaltninger i forhold til civilbefolkningen, sårede og tilbageholdte. Erfaringsbaserede problemstillinger fra forsvarets tidligere indsættelser i internationale operationer er i vidt omfang inddraget i udarbejdelsen af manualen.

Militærjuridisk grunduddannelse og superbrugeruddannelse i militærmanualen

Forsvarets Auditørkorps og Værnsfælles Forsvarskommando afholdt fra den 31. oktober til den 10. november 2016 militærjuridisk grunduddannelse og superbrugeruddannelse i militærmanualen.

Formålet var at grunduddanne militærjuridiske rådgivere (MJUR) i den humanitære folkeret og i at bruge og videreformidle den nye militærmanual om folkeret for danske væbnede styrker i internationale militære operationer.

Der var kursister, herunder militærjuridiske rådgivere og medarbejdere fra Forsvarsministeriets departement og Forsvarets Auditørkorps.



Hjemmeværnsloven

”§ 7. Som frivillige i hjemmeværnet kan optages mænd og kvinder, som er fyldt 18 år, og som

- 1) har dansk indfødsret, jf. dog stk. 2,
- 2) er egnede til tjeneste i hjemmeværnet,
- 3) er bosiddende her i landet, jf. dog stk. 2, og som
- 4) er værdige til den agtelse og tillid, som tjenesten forudsætter.

Stk. 2. Forsvarsministeren kan tillade, at en person, der ikke har dansk indfødsret eller ikke er bosiddende her i landet, kan optages som frivillig i hjemmeværnet, når særlige omstændigheder taler derfor, og det ikke strider mod overenskomst med fremmed stat.

Stk. 3. Forsvarsministeren kan bestemme, at personer, der er ansat ved bestemte myndigheder og virksomheder, eller som har mødepligt ved forsvarets øvrige myndigheder eller redningsberedskabet, ikke eller kun under bestemte betingelser kan optages som frivillige i hjemmeværnet.”

Lovbekendtgørelse nr. 198 af 9. februar 2007 af lov om hjemmeværnet

Hjemmeværnsdistrikternes og distriktsudvalgenes struktur

Hærhjemmeværnets distrikter er geografisk identiske med landets politikredse, hvilket blandt andet

skyldes, at Hjemmeværnet i dag løser mange opgaver for politiet. Flyverhjemmeværnet og marinehjemmeværnet er pr. 1. januar 2017 samlet i hver sin myndighed med filialer i henholdsvis Karup og Aarhus. Virksomhedshjemmeværnets distrikt er nedlagt pr. 1. januar 2017 og enhederne fordelt til hærhjemmeværnsdistrikterne.

Der er i alt 18 værnssfælles distriktsudvalg fordelt med et til to udvalg ved hvert af de 12 hærhjemmeværnsdistrikter, hvor de er administrativt forankret. Medlemmerne af de enkelte distriktsudvalg mødes 10-12 gange om året og behandler de indkomne ansøgninger.

Formanden for et distriktsudvalg udpeges af forsvarsministeriet efter indstilling af den kommitterede for Hjemmeværnet. Distriktsudvalgets øvrige medlemmer udpeges af forsvarsministeriet efter indstilling fra hver af landets kommunalbestyrelser, jf. Cirkulære om Hjemmeværnets distriktsudvalg, § 3 stk. 2.

Jurisdiktion over hjemmeværnspersonel

Det er alene fast personel i Hjemmeværnet, der er omfattet af Auditørkorpsets strafferetlige jurisdiktion. Frivilligt personel er omfattet af politiets og den civile anklagemyndigheds strafferetlige jurisdiktion.

Efter hjemmeværnslovens § 13 er frivillige i Hjemmeværnet kun under krig eller andre ekstraordinære forhold omfattet af reglerne i militær straffelov, militær retsplejelov og militær disciplinarlov.

Screening af frivilligt hjemmeværnspersonel og ansøgere til Hjemmeværnet

Der er etableret en ordning, således at Generalauditøren yder bistand til hjemmeværnsmyndighederne i form af en strafferetlig vurdering af ansøgere til og medlemmer af Hjemmeværnet i forbindelse med, at disse er sigtet for eller dømt for strafbare forhold, jf. nærmere herom nedenfor.

Kriterierne for og procedurerne i forbindelse med optagelse i Hjemmeværnet

Som udgangspunkt kan mænd og kvinder, som er fyldt 18 år, optages som frivillige i Hjemmeværnet, forudsat at de har dansk indfødsret. De skal endvidere for at være egnede til tjenesten i Hjemmeværnet som udgangspunkt være bosiddende i landet og være værdige til den agtelse og tillid, som tjenesten forudsætter. Det følger af § 7 i hjemmевærnsloven.

Den lokale hjemmевærnsenhed videresender modtagne ansøgninger om medlemskab til Forsvarsministeriets Personalestyrelse (FPS), der undersøger, vurderer og afgiver fornøden indstilling til Hjemmeværnets Distriktsudvalg, som træffer den endelige afgørelse om optagelse af frivillige i hjemmевærnet. Distriktsudvalgene er uvildige og uafhængige organer, der er tillagt selvstændig kompetence til at afgøre, hvem der kan optages som frivillig i hjemmевærnet. Afgørelsen kan ikke påklages.

FPS indhenter ved behandling af alle ansøgninger oplysninger om, hvorvidt personen er registreret i Det Centrale Kriminalregister. Er dette tilfældet, anmodes Rigspolitichefen om yderligere oplysninger. Alle oplysninger sendes til Generalauditøren, der på baggrund heraf udarbejder en begrundet udtalelse, der indeholder en vurdering af, om ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering er egnede. Ved vurderingen lægges der vægt på, om udlevering af våben vil kunne udgøre en risiko for misbrug af våbnet (farlighed), samt om tidligere straffe har betydning for den pågældendes værdighed. Udtalelsen sendes til distriktsudvalget. Ordningen er uddybet nedenfor.

Distriktsudvalget foretager den fornødne oplysning af sagen, herunder indhentelse af oplysninger fra den person, som af underafdelingschefen er udpeget til at afholde en obligatorisk samtale med ansøgeren, samt oplysninger fra andre offentlige myndigheder, f.eks. kommunernes social- og sundhedsforvaltninger, jf. Cirkulære om hjemmевærnets distriktsudvalg, § 5. Kommandolægen vurderer ligeledes ansøgerens egnethed.

Distriktsudvalget træffer endelig afgørelse om en ansøgers optagelse på baggrund af de indhentede oplysninger, hvis ansøgeren opfylder de fastsatte krav i hjemmевærnsloven.

Generalauditoriatets personvurderingssager – baggrund og opgaver

Generalauditørens bistand til hjemmевærnsmyndighederne udgør et væsentligt område inden for Auditørkorpsets opgaver uden for strafferetsplejen. Bistanden omfatter en strafferetlig vurdering af ansøgere til og medlemmer af Hjemmeværnet i forbindelse med, at disse er dømt for strafbare forhold.

De juridiske rammer for Generalauditørens vurdering er fastsat på baggrund af en rapport fra Forsvarsministeriets styringsgruppe om et forbedret vurderingssystem i visse personelsager fra 1990.

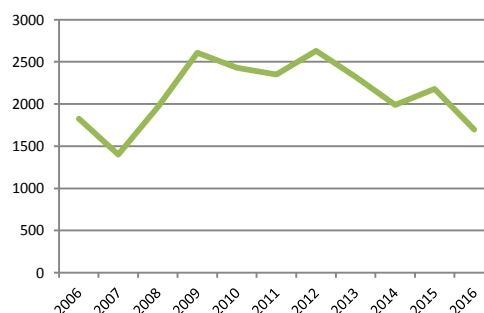


Fig. 1. Det samlede antal ansøgere til Hjemmeværnet 2006-2016.

Forsvarsudvalget har ved sin beretning af 1. oktober 1990 til Folketinget tillige udtrykt, at man fandt, at der burde etableres et system til fremskaffelse og behandling af vandelsoplysninger fra politiet ved optagelse i Hjemmeværnet og om medlemmer i Hjemmeværnet, herunder at der burde etableres den fornødne registrering i tilknytning hertil. Udvalget lagde i den forbindelse vægt på, at kontrolordningen vedrørende enkeltpersoner etableres i overensstemmelse med tilkendegivelser fra Registertilsynet (nu Datatilsynet), ligesom der skulle indhentes en udtalelse fra generalauditøren til brug for Hjem-

meværnskommandoen ved vurdering af enkeltpersoners strafferetlige forhold.

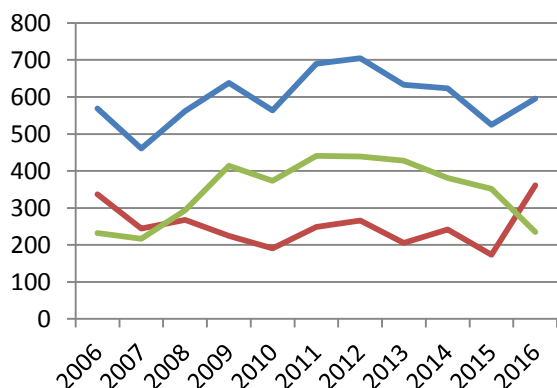


Fig. 2. Det samlede antal indkomne sager om personvurdering af ansøgere og medlemmer 2006-2016 (blå). Ansøgere (grøn) og medlemmer (rød).

Det nuværende kontrolsystem vedrørende frivillige medlemmer af Hjemmeværnet blev etableret med virkning fra 1. januar 1992 med henblik på at øge sikkerheden vedrørende de personer, der som frivillige medlemmer af Hjemmeværnet kan have fået udleveret skydevåben.

Medlemmer

Rigspolitiet underretter vedkommende politidirektør, når et medlem af Hjemmeværnet registreres med strafbare forhold i det Centrale Kriminalregister. I henhold til persondatalovens regler om videregivelse af oplysninger er det herefter politidirektørens afgørelse, om der skal ske underretning til hjemmeværnet. I de tilfælde, hvor denne underretning gives, sendes den strafferetlige afgørelse eller sagens akter til Generalauditøren, der her fungerer som konsulent for hjemmeværnsmyndighederne.

Generalauditoriatet foretager herefter en konkret vurdering af sagens strafferetlige elementer og afgiver på den baggrund en udtalelse om den pågældendes egnethed som frivillig i hjemmeværnet. Generalauditoriatet afgiver en udtalelse, der kan være positiv, forbeholden positiv eller belastende negativ og anvender i sine udtalelser terminologien

”egnet”, ”muligt egnet” eller ”uegnet”. Vurderingen af en person som ”muligt egnet” angiver, at hjemmeværnsmyndighederne på baggrund af de indberettede oplysninger bør have skærpet opmærksomhed med den pågældendes medlemskab. Den endelige afgørelse om medlemskab træffes dog fortsat af hjemmeværnsmyndighederne.

Ansøgere

Proceduren er den samme, når der er tale om *ansøgere* til Hjemmeværnet. Der vil dog her altid på forhånd foreligge et samtykke fra den pågældende til at indhente oplysninger hos politiet.

FPS rekvirerer de relevante akter hos politiet, som sender disse til Generalauditøren.

Den endelige afgørelse om optagelse i Hjemmeværnet træffes af vedkommende hjemmeværnsafdelings distriktsudvalg. Distriktsudvalget modtager foruden Generalauditørens udtalelse også akterne fra de straffesager, der har dannet grundlag for udtalelsen.

Kriterier for egnethedsvurderingen

Der anvendes to kriterier i forbindelse med egnethedsvurderingen – et farlighedskriterium og et værdighedskriterium.

I farlighedsvurderingen indgår blandt andet registreringer af visse overtrædelser af straffeloven, herunder vold, registreringer af overtrædelse af våbenloven, registreringer af overtrædelse af lov om euforiserende stoffer samt registreringer af overtrædelser af lov om jagt- og vildtforvaltningen. I værdighedsvurderingen indgår alle fældende domme for overtrædelse af straffeloven og særlovsovertrædelser, der har medført ubetinget frihedsstraf.

Generalauditoriatets udtalelser i hjemmeværnssager indeholder alene en *strafferetlig* vurdering af den pågældendes egnethed til at forrette tjeneste som frivillig i Hjemmeværnet.

Kriterier

Farlighed

I vurderingen indgår visse overtrædelser af straffeloven samt overtrædelser af våbenloven, lov om euforiserende stoffer og lov om jagt- og vildtforvaltningen

Værdighed

I vurderingen indgår alle fældende domme for overtrædelse af straffeloven samt særlovsovertrædelser, som har medført ubetinget frihedsstraf

Der foretages en konkret og individuel vurdering af hver enkelt sag. I vurderingen indgår blandt andet karakteren af lovovertrædelsen, strafudmålingen, antallet af straffelovsovertrædelser og gentagelse af ligeartet kriminalitet, samt den medgåede tid siden lovovertrædelserne blev begået.

Generalauditoriatet vurderer løbende praksis og interne retningslinjer for behandling af hjemmевærnssager. Generalauditoriatet og hjemmевærnsledelsen afholder et årligt møde med henblik på erfaringsudveksling m.v.

Generalauditoriatet har løbende dialog med politiet med henblik på optimering af samarbejdet og sagsbehandlingstiden for politiets fremsendelse af strafesagsakter til Generalauditøren.

Behandlede sager i 2016

Der har i beretningsåret været en stigning i antallet af indkomne sager i forhold til 2015. Der blev således registreret 596 sager i 2016 mod 525 sager i 2015. Ca. 60 % af de indkomne sager vedrørte medlemmer af Hjemmевærnet, hvilket adskiller sig fra de foregående år, hvor hovedparten af de indkomne sager vedrørte ansøgere.

Der har i 2016 været en vis varians mellem antallet af oprettede og antallet af afsluttede sager, idet der i 2016 er blevet afsluttet godt 100 sager flere, end der er blevet oprettet, ligesom der i 2016 blev afsluttet næsten dobbelt så mange sager som i 2015. Dette skyldes i vidt omfang, at der i 2015 var en væsentlig forsinkelse i politiets fremsendelse af særakter om hjemmевærnsmedlemmers og -ansøgers strafbare forhold. Denne forsinkelse medførte, at der ved udgangen af 2015 var et relativt højt antal verserende sager, som er blevet afsluttet i 2016.

Generalauditøren har i 2015 og 2016 iværksat en indsats i samarbejde med politiet, således at ventetiderne på modtagelse af særakter er blevet væsentligt reduceret. Indsatsen omfatter bl.a. en overgang til digital udveksling af oplysninger.

Personvurderinger af ansøgere i 2016

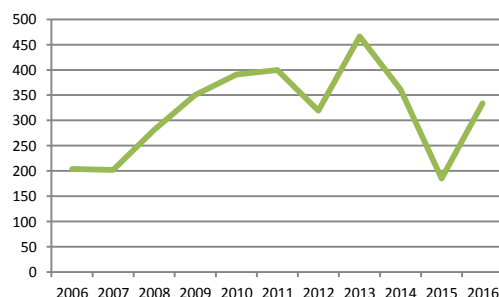


Fig. 3. Antal personvurderinger af ansøgere 2006-2016.

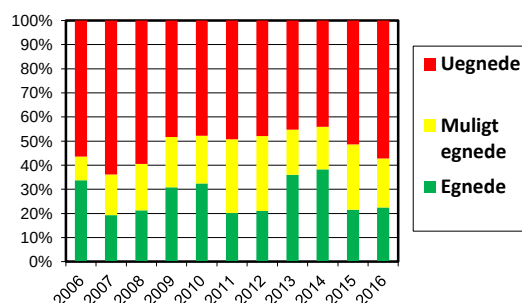


Fig. 4. Personvurderinger af ansøgere 2006-2016. Fordeling af afgørelser i procent.

Ved behandlingen af i alt 395 afsluttede sager blev 75 ansøgere fundet "egnet", mens 68 blev fundet "muligt egnet" og 191 fundet "uegnet" til at forrette tjeneste som frivilligt medlem af Hjemmeværnet.

Resten af sagerne blev henlagt, uden at der blev afgivet en udtalelse, eksempelvis fordi ansøgeren trak sin ansøgning.

Ved behandlingen af i alt 310 afsluttede sager blev 62 medlemmer fundet "egnet", mens 64 blev fundet "muligt egnet" og 145 fundet "uegnet" til at forrette tjeneste som frivilligt medlem af Hjemmeværnet.

Resten af sagerne blev henlagt, uden at der blev afgivet en udtalelse, eksempelvis fordi sagen var endt med påtaleopgivelse.

Personvurderinger af medlemmer i 2016

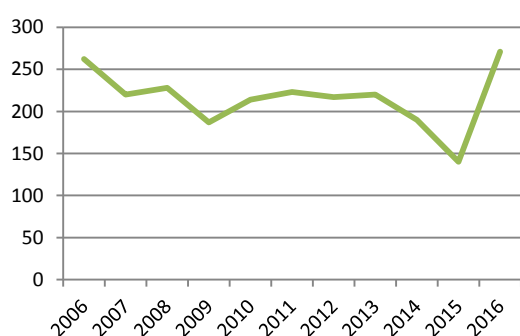


Fig. 5. Personvurderinger af medlemmer 2006-2016.

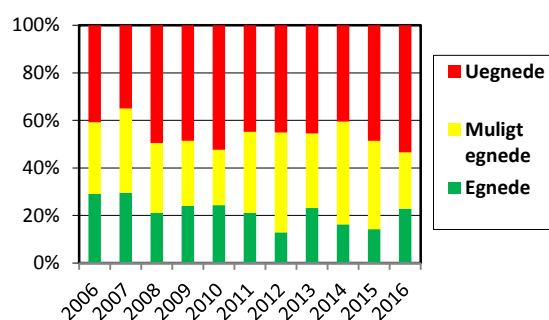


Fig. 6. Personvurderinger af medlemmer 2006-2016. Fordeling af afgørelser i procent.

Eksempler på hjemmeværnssager behandlet i 2016

I dette afsnit behandles udvalgte eksempler på udtalelser i såvel ansøgnings- som medlemssager, som Generalauditoriatet har afgivet til hjemmeværnsmyndighederne i 2016.

Ansøgere til Hjemmeværnet

Eksempel 1 - Uegnet

(Sag 2016/002855)

En 23-årig ansøger var i 2014 blevet idømt 30 dages betinget fængsel for tyveri ved i forening med andre personer at være brudt ind i en forretning og stjålet effekter til en ikke nærmere opgjort værdi.

Generalauditoriatet udtalte på baggrund heraf, at ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering var fundet uegnet til at forrette tjeneste som frivillig i Hjemmeværnet. Der blev ved egnethedsvurderingen lagt vægt på, at ansøgeren var straffet med betinget fængsel for indbrud.

Eksempel 2 – Muligt egnet

(Sag 2016/000293)

En 36-årig ansøger var i 2009 blevet idømt 30 dages betinget fængsel for tyveri ved at have stjålet ca. 24.000 kr. fra en lejlighed.

Generalauditoriatet afgav på baggrund af sagens akter en udtalelse til distriktsudvalget om, at ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering var fundet muligt egnet til at forrette tjeneste som frivillig i Hjemmeværnet.

Der blev i skærpende retning lagt vægt på, at ansøgeren var straffet med betinget fængsel for tyveri. I formildende retning blev der lagt vægt på, at ansøgeren ikke var straffet siden 2009.

Eksempel 3 – Egnet

(Sag 2016/002883)

Politiet fremsendte straffesagsakter til Generalauditoriatet, hvoraf fremgik, at en ansøger i 2008 var

blevet idømt 2 dagbøder hver på 625 kr. for hæleri, ved at have købt en stjålet knallert for ca. 1.700 kr.

Generalauditoriatet udtalte på baggrund heraf, at ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering var fundet egnet til at forrette tjeneste i Hjemmeværnet. Der blev herved lagt vægt på forholdets ringe strafværdighed og sanktionens udmåling.

Medlemmer af Hjemmeværnet

Eksempel 1 - Uegnet

(Sag 2016/002525)

Et medlem af hjemmeværnet blev i 2016 idømt 20 dages betinget fængsel for vold ved at have slået en person i hovedet med knyttet hånd.

Generalauditoriatet udtalte på baggrund heraf, at medlemmet ud fra en strafferetlig vurdering var fundet uegnet til fortsat at forrette tjeneste som frivillig i Hjemmeværnet. Der blev ved egnethedsvurderingen lagt vægt på, at medlemmet var straffet med betinget fængsel for vold.

Eksempel 2 – Muligt egnet

(Sag 2016/001049)

Politiet fremsendte straffesagsakter til Generalauditoriatet, hvoraf det fremgik, at et medlem i 2016 var blevet idømt 10 dagbøder hver på 800 kr. for hærværk ved at have sparket på en parkeret personbil, hvorved der skete skade for et ikke nærmere opgjort beløb.

Generalauditoriatet udtalte på baggrund heraf, at medlemmet ud fra en strafferetlig vurdering var fundet muligt egnet til at forrette tjeneste som frivillig i Hjemmeværnet.

Der blev i skærpende retning lagt vægt på, at medlemmet var straffet for hærværk. I formildende retning blev der lagt vægt på sanktionens udmåling.

Eksempel 3 - Eignet

(Sag 2016/000247)

Et medlem af Hjemmeværnet vedtog en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af våbenlovgivningen ved i 2016 på sin bopæl at have været i besiddelse af en kniv, selvom hans samletilladelse til blankvåben udløb i 2012.

Generalauditoriatet udtalte på baggrund heraf, at medlemmet ud fra en strafferetlig vurdering var fundet egnet til at forrette tjeneste i Hjemmeværnet. Der blev herved lagt vægt på forholdets karakter og bødens størrelse.

Gældende bødetakster

Oversigt over vejledende bødetakster

(Bilag til Generalauditør Meddelelse nr. 2/2013)

Taksterne for overtrædelse af militær straffelov § 25 er revideret pr. 1. april 2015 i overensstemmelse med taksterne i Rigsadvokat Meddelelse 6/2009 om overtrædelse af værnepligtsloven m.v.

1. Bødestørrelsen for de bestemmelser i militær straffelov, der har pendanter i militær disciplinarlov

<u>Bestemmelse</u>	<u>Vejledende takst</u>
§ 11 (ulydighed)	2.500 kr.
§ 13 (respektstridig optræden)	1.500 kr.
§ 15 (forskelsbehandling)	2.000 kr.
§ 16 (uberettiget modtagelse af ydelser)	2.000 kr.
§ 17 (myndigheds ikke brug)	2.000 kr.
§ 18 (overordnets krænkelse)	2.000 kr.
§ 19 (sideordnets krænkelse)	2.000 kr.
§ 23 stk. 1 (offentlig uorden – synlig beruselse i DK)	1.000 kr.
§ 23 stk. 2 (offentlig uorden – synlig beruselse i udlandet)	2.000 kr.
§ 24 (vagtforseelse)	2.500 kr.
§ 25 (ulovligt fravær ved første mødedag)	Første gang 1.500 kr. Anden gang 2.000 kr. Tredje gang 2.500 kr. Fjerde gang 3.000 kr. <i>Femte gang nedlægges påstand om ubetinget frihedsstraf</i>
§ 25 (ulovligt fravær efter første mødedag, mere end 10 tjenestedages fravær)	2.500 kr.
§ 26 (militært hærværk)	Se Rigsadvokatens Meddelelse nr. 9/2005 (rettet maj 2011)
§ 27 (pligtforsømmelse, groft uagtsomt)	1.500 kr.
§ 27 (pligtforsømmelse, forsætligt)	2.500 kr.

§ 27 (§ 27 træder i stedet for særlovgivning)

For vejledende bødetakst henvises til den relevante særlovgivning, herunder Rigsadvokatens Meddelelser

2. Bødestørrelsen for de bestemmelser i militær straffelov, der *ikke* har pender i militær disciplinarlov

Bestemmelse

Vejledende takst

§ 20 (påvirkethed i tjenesten)

2.500 kr.

Påvirkethed i tjenesten i forbindelse med vagt eller andre skærpende omstændigheder

3.500 kr.

§ 21 (overtrædelse af promillegrænser)

2.500 kr.

§ 22 (narko/euforiserende stoffer)

Se Rigsadvokatens Meddelelse 6/2006 (rettet august 2011) med tillæg på 50% af bødens størrelse.

3. Gentagelse (bortset fra overtrædelse af § 25)

2. gangstilfælde

Tillæg på 50 %

3. gangstilfælde

Tillæg på 100 %

Sagsstatistik 2016

Det samlede antal oprettede sager i Forsvarets Auditørkorps

Antal sager oprettet	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Straffesager	1.441	1.788	1.831	2.015	2.037	1.522	1.236	1.061	908	635	739
Hjemmeværnssager ¹⁾	569	461	598	644	568	692	709	637	623	531	606
Øvrige sager	n/a	n/a	430	371	396	410	551	566	457	379	470
I alt	n/a	n/a	2.859	3.030	3.036	2.624	2.496	2.262	1.988	1.545	1.815

Noter

¹⁾ Heri medregnet generelle sager m.v.

2. Straffesager

Anklagevirksomhed ^{1),2)}	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Oprettede sager	1.522	1.236	1.061	908	635	739
Verserende sager ³⁾	565	498	222	213	255	240
Afsluttede sager ⁴⁾	2.127	1.373	1.298	920	601	799
• heraf vedr. militær straffelov	610	473	526	320	222	278
• heraf vedr. straffeloven	104	107	78	51	61	46
• heraf særlov ⁵⁾	907	453	443	356	152	263
• heraf andre ⁶⁾	506	340	251	196	166	212

Noter

¹⁾ Konkrete straffesager oprettet hos Auditøren samt ved de tidligere auditørkontorer i København og Karup. Oversigten omfatter ikke generelle sager om strafferet og strafproces samt sager, der er behandlet af Generalauditøren.

²⁾ Hvert forhold tælles som en sag.

³⁾ Korrigeret for 2012-2014 efter kontrolgennemgang i forbindelse med Årsberetning 2015.

⁴⁾ Sager afsluttet gennem bødevedtagelse, ved dom, henlæggelse uden yderligere sagsbehandling, påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721, stk. 1, tiltalefrafald efter § 722, stk. 1, og stk. 2, undladelse af efterforskning i medfør af § 749, stk. 1, indstilling af efterforskning i medfør af § 749, stk. 2, samt oversendelse til den civile anklagemyndighed (status ved sagens afslutning).

⁵⁾ Kategorier omfatter navnlig overtrædelser af færdselsloven.

⁶⁾ Sager, der er registreret som undersøgelser, og hvor der ikke siden foreligger en sigtelse. F.eks. indberetninger om konkrete hændelser, der er screenet med henblik på at vurdere, om der skal iværksættes efterforskning eller i øvrigt foretages yderligere. I et antal af disse sager kan ressourceanvendelse dog være særdeles omfattende. Det gælder f.eks. undersøgelse af dødsfald m.v. Kategorien omfatter endvidere sager, der er sendt til politiet til afgørelse, fordi sagen ikke omfatter personer, der er omfattet af den militære retspleje. F.eks. sager om Automatisk Trafik Kontrol (ATK).

Oversigt over sanktioner i militære straffesager 2016

Tabel 1. Oversigt over sanktioner i militære straffesager							
Karakteren af sanktioner m.v. ¹⁾	2011	2012	2013	2014	2015	2016	%
Bødevedtagelse (udenretlig)	502	422	381	256	114	169	60,1
Tilkendegivelse	12	10	2	4	-	9	3,2
Tiltalefrafald	9	16	17	9	4	11	3,9
Dom	114	167	212	113	84	92	32,7
- heraf frihedsstraf ²⁾	13	18	20	16	27	19	6,8
- heraf bødestraf ³⁾	100	148	190	97	57	70	24,9
- heraf psykiatrisk behandling	1	-	-	-	-	-	-
- andet ⁴⁾	-	1	2	-	-	3	1,1
I alt	637	615	612	382	202	281	
Frifindelse	4	3	1	4	2	1	
Ankesager	2	7	1	1	3	2	

Noter

¹⁾ Der kan indgå flere forhold i én afgørelse.

²⁾ Domme vedr. betinget/ubetinget frihedsstraf/samfundstjeneste. Der forelå i beretningsåret **2013** 10 domme med ubetinget fængsel og 10 betingede domme. I beretningsåret **2014** var der 10 domme med ubetinget fængsel og seks betingede domme. I beretningsåret **2015** var der 18 domme med ubetinget fængsel og ni med betinget fængsel. I beretningsåret **2016** var der ni domme med ubetinget fængsel og 10 med betinget fængsel.

³⁾ Herunder indenretlig bødevedtagelse.

⁴⁾ Advarsel, strafbortfald m.v.

Tabel 2. Fordelingen af sanktioner (lovgivning)							
Fordelingen af sanktioner	2011	2012	2013	2014	2015	2016	%
Militær straffelov	238	303	316	203	126	140	49,8
Straffeloven	10	15	17	7	7	10	3,6
Færdselsloven	382	284	276	163	68	127	45,2
Øvrig særlovgivning	7	13	3	9	1	4	1,4
I alt	637	615	612	382	202	281	

Tabel 3a. Fordelingen af sanktioner (værn)

Værnsfordeling	2011	2012	2013	2014	2015	2016	%
Værnsfælles Forsvarskommando	-	1	1	1	-	1	0,4
Hæren	466	496	496	313	174	245	87,2
Søværnet	57	48	47	27	14	18	6,4
Flyvevåbnet	110	66	68	41	14	17	6,0
Hjemmeværnet	4	4	-	-	-	-	
I alt	637	615	612	382	202	281	
- heraf udsendte styrker	45	53	53	29	12	14	5,0

Tabel 3b. Fordelingen af sanktioner (personelgrupper)

Personelgrupper mv.	2011	2012	2013	2014	2015	2016	%
M3XX og M4XX Officersgruppen	92	94	78	35	18	29	10,3
M2XX Sergentgruppen	119	109	115	66	43	67	23,8
M1XX Konstabelgruppen	245	178	176	133	46	70	24,9
Værnepligtige	180	226	240	147	95	114	40,6
Øvrige herunder musikere, mekanikere og myndigheder mv.	1	8	3	1	-	1	0,4
I alt	637	615	612	382	202	281	

Noter

Statistikken er opbygget efter samme principper som Forsvarsministeriets Personalestyrelses (FPS) statistik over disciplinarafgørelser.

Tabel 4. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af militær straffelov

Sanktioner – Militær straffelov	2011	2012	2013	2014	2015	2016	%
Pligter som underordnet (§ 11 ulydighed mv.) ¹⁾	13	7	3	2	3	-	
Pligter som overordnet/ sideordnet mv.	-	1	2	3	3	1	0,7
Rusmidler mv.	25	28	28	33	9	27	19,3
§ 20 påvirkethed (alkohol)	16	18	16	26	4	19	13,6
§ 20 påvirkethed (narkotika)	-	1	-	-	-	1	0,7
§ 21 promillegrænser	1	3	-	2	1	-	
§ 22 narkotikabesiddelse/ indtagelse	8	6	9	4	4	5	3,6
§ 23 offentlig uorden m.v.	-	-	3	1	-	2	1,4
Andre pligtforsømmelser	200	267	283	165	111	112	80,0
§ 24 vagtforseelse	17	5	2	-	2	1	0,7
§ 25 ulovligt fravær	138	189	204	127	83	84	60,0
§ 26 militært hærværk	-	-	3	-	-	-	
§ 27 pligtforsømmelse	45	73	74	38	26	27	19,3
§ 27a strafskærpelse for tortur	-	-	-	-	-	-	
Forbrydelser mod forsvarsmagts kampdygtighed og andre forbrydelser under væbnet konflikt (§§ 28-38)	-	-	-	-	-	-	
I alt	238	303	316	203	126	140	

Noter

¹⁾ Der har i **2015** været én sag vedr. § 11 og to sager vedr. § 13. Tallet for **2014** var to sager vedr. § 11. Der har ingen sager været i denne kategori i **2016**.

Tabel 5. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af straffeloven

Sanktioner Straffelov	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Vold m.v.	2	6	3	2	2	6 ¹⁾
Berigelse	6	5	8	2	4	3 ²⁾
Andet	2	4	6	3	1	1 ³⁾
I alt	10	15	17	7	7	10

Noter

- 1) Overtrædelse af straffelovens § 244 (6).
 2) Overtrædelse af straffelovens § 276 (2) og § 279 (1).
 3) Overtrædelse af straffelovens § 293 a.

Tabel 6. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af færdselsloven

Sanktioner Færdselslov	2011	2012	2013	2014	2015	2016	%
§ 3 manglende agtpågivenhed	2	5	5	2	-	-	
Hastighedsovertrædelser	265	208	183	88	29	38	29,9
- heraf § 4 skiltning	170	91	104	49	11	33	26,0
- heraf § 42 generel	91	117	79	37	17	5	3,9
- heraf § 43 tunge køretøjer	4	-	-	2	1	-	
§ 53 spirituskørsel	13	5	2	2	1	6	4,7
§ 54 medicin- og narkotika kørsel	-	1	-	-	-	-	
§ 56 kørsel uden kørekort	30	11	32	28	22	15	11,8
§ 80 undladt at bruge sikkerhedssele	49	30	35	27	11	44	34,6
Øvrige bestemmelser	23	24	19	16	5	24	18,9
I alt	382	284	276	163	68	127	
- heraf frakendelser af førerret	16	12	3	5	1	9	7,1
- heraf klip	63	51	44	26	9	22	17,3

Noter

Tabel 7. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af særlovgivningen

Sanktioner	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Øvrige særlove						
Våbenloven	5	9	1	6	1	3 ¹⁾
Fyrværkeriloven						
Øvrige	2	4	2	3	-	1 ²⁾
I alt	7	13	3	9	1	4

Noter

1) Våbenloven (2) og fyrværkeriloven (1).

2) Arbejdsmiljø (1).

3. Hjemmeværnssager

Indkomne sager	2012	2013	2014	2015	2016	%
Indkomne sager	705	633	623	525	596	
- heraf sager vedr. medlemmer	266	205	242	173	361	60,6
- heraf sager vedr. ansøgere	439	428	381	352	235	39,4
Behandlede sager i alt	591	715	582	373	705	

Personvurderinger ¹⁾	2012	2013	2014	2015	2016	%
Egnet til tjeneste	95	219	169	60	137	22,6
- heraf medlemmer	28	51	31	20	62	
- heraf ansøgere	67	168	138	40	75	
"muligt egnet"	190	156	146	102	132	21,8
- heraf medlemmer	91	69	82	52	64	
- heraf ansøgere	99	87	64	50	68	
Uegnet til tjeneste	251	311	236	163	336	55,5
- heraf medlemmer	98	100	77	68	145	
- heraf ansøgere	153	211	159	95	191	
Antal udtalelser	536	686	551	325	605	
Udtalelser vedr. medlemmer	217	220	190	140	271	
Udtalelser vedr. ansøgere	319	466	361	185	334	
Henlagte uden udtalelse ²⁾	55	29	31	48	100	
Behandlede sager i alt	591	715	582	373	705	

Note

1) Procent af afgivne udtalelser vedr. henholdsvis medlemmer og ansøgere (afrundet).

2) Denne kategori omfatter navnlig sager, hvor medlemmet har udmeldt sig af hjemmeværnet, eller ansøgeren har opgivet sin ansøgning om optagelse i hjemmeværnet, inden generalauditørens udtalelse foreligger.

KASTELLET 14 A
2100 KØBENHAVN Ø

TELEFON: 7226 5000
TELEFAX: 7226 5035

MAIL: MAIL@FAUK.DK
WEB: WWW.FAUK.DK

CVR.: 16 28 71 80
EAN: 5798000201996

ISBN 978-87-92431-12-7

